KSIĘGARNIA „CZYTAJ" Łódź

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 8 זייטען

נייעס פאלקסבלאט

№ 132 | Łódź, Wtorek, 9 czerwca 1931 r. | נײַנטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג כ"ד סיון תרצ"א | № 132

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

רעפארמירען דעם שטייער-סיסטעם

אין די ערשטע ארבייט פון פינאנץ-מיניסטער

אפיציעלער קאמוניקאט פון מיניסטעריום

וו א ר ש א, 8 (טעלעפאניש). דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט פערעפענטליכט פאלגענדען קאמוניקאט: דער וויצע-מיניסטער סטאזשינסקי האט אויפגענומען דעם פרעזעס פון „בעבע"-קלוב האלינסקי, וועלכער פארנעהמט זיך מיט שטייער-פראגען און איהם ערקלערט, אז די ערשטע ארבייט פון איצטיגען פינאנץ-מיניסטעריום איז איינציגוויז צו רעפארמירען דעם שטייער-סיסטעם. קודם כל וועט רעפארמירט ווערען דער איינזאץ-שטייער, וועלכער וועט פערקלענערט ווערען ביז 1 פראצ. דאס וועט אבער געטהון ווערען אזוי, אז ס'זאל נישט שאדען ברענגען דעם מלוכה בודזשעט.

ווייטער וועט רעפארמירט ווערען דער שטעמפעל-שטייער, הכנסה-שטייער, גרונט-שטייער און שטאטישע שטייערען. דער שטייער פון הויז-ווירטען וועט רעפארמירט ווערען צוזאמען מיט'ן אויסארבייטען דאס געזעץ וועגען בוי-וועזען, וואס וועט אינגיכען פארקומען.

פון די לעצטע ווערטער איז צו זעהען, אז דאס געזעץ וועגען בוי-וועזען וועט אינגיכען פערטיג ווערען און דאס דירה-געלד וועט געהעכערט ווערען.

זעלבסטמארד פון א יודישען סוחר אין ווארשא

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט אינדערפריה האט מען אויף באלעווקיס 36 אין שרייב-געצייג-געשעפט געפינען א טויטען דעם סוחר שלמה וואלא.

וואלא איז א בחור, האט געגעכטיגט אין געשעפט און זיך געסמט מיט גאז. די סיבה פון זעלבסטמארד איז שלעכטע [illegible].

„געשפרעכען צווישען פריינד"

און נישט קיין פאליטישע קאנפערענצען זענען פארגעקומען אין טשעקערס

לאנדאן, 8 (אטצ) דער פערלויף פון דער קאנפערענץ פון די דייטשע מיניסטארען מיט די ענגלישע אין טשעקערס, ווערט דורך דער ענגלישער פרעסע בעטראכט אלס גינסטיגער. מ'שטעלט אבער פעסט, אז די ראהמען פון דער קאנפערענץ אין טשעקערס זענען שוין פריהער אויס געווען בעשטימט. דאס האבען גאר געזאלט זיין „געשפרעכען צווישען פריינד" און נישט קיין פאליטישע קאנפערענץ, אויף וועלכער ס'האבען געזאלט אנגענומען ווערען וויכטיגע בעשלוסען.

„דיילי טעלעגראף" שטעלט פעסט, אז דער קאמוניקאט, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען, אז רעזולטאט פון דער צוויי-טאגעדיגער קאנפערענץ איז זעהר פארזיכטיג רעדאגירט און ענטהאלט נישט די ווערטער: „ענטשעדיגונג" און „ענטוואפנונג", ווייל איצט איז צווישען די מיניסטארען נאך נישט געקומען צו קיין פערשטענדיגונג וועגען די ווייטערדיגע מעטאדען פון האנדלונג אין דער פראגע פון ענטשעדיגונג, איז אבער וואהרשיינליך, אז ענגלאנד און דייטשלאנד ווילען איצט זאנדירען דעם באדען אין פאריז און אין וואשינגטאן ווי ס'האלט מיט דער מעגליכקייט פון רעווידירען די פראגע פון ענטשעדיגונג.

די דייטשע מיניסטארען זענען אויפגענומען געווארען דורכ'ן ענגלישען קעניג.

קופאן № 28
פון גרויסען
פרעמיען-קאנקורס
פון „נייעם פאלקסבלאט"
כדי זיך צו בעטייליגען אין פרעמיען-קאנקורס איז גענוג
צו צושטעלען בלויז 30 קופאנען

א פאסאזשיר-שיף איז געפאהן

די פאסאזשירען זענען אפגעראטעוועט געווארען

דאנציג, 8. (יט"א טעלעגראפיש) דער פוילישער דאמפער „פולאסקי" וועלכער איז געגאנגען פון גדיניע קיין ניו-יארק איז נעבען קאפענהאגען ארויף אויף א פעלזען. די פאסאזשירען אממייסטען עמיגראנטען זענען געווען אין גרויס געפאהר, פון גדיניע איז באלד ארויסגעפאהרען דער דאמפער „פאלאניא" וועלכער האט איבערגענומען די פאסאזשירען פון „פולאסקי" און ווייטער געפאהרען קיין ניו-יארק.

אנקלאגען געגען די סיים-וואהלען

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דאס העכסטע געריכט האט היינט בעטראכט די אנקלאגען פון „צענטראלעוו" אוקראינער אין פריוואטע פערזאנען געגען די וואהלען צום סיים אין לעמבערגער פאוויאט. צוליב דעם וואס עטליכע מענשען האבען נישט בעקומען קיין ארויספאדערונגען צום פראצעס, האט דאס העכסטע געריכט אפגעלעגט די פערהאנדלונגען.

א יוד צאהלט 6 מאל אין טאג שטראף

פאר אויפרעגונג בעקומט ער א הארץ-שלאג

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האלב 10 אין אוונט איז אויף פשעיאזד גאס פלוצלונג נישט גוט געווארען דעם 60-יעהריגען שלמה ראטענבערג, וועלכער איז געשטאנען מיט א קוישעל קארשען, איידער ס'איז אנגעקומען מעדיצינישע הילף איז ראטענבערג געשטארבען.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז דער יוד היינט א גאנצען טאג געיאגט געווארען דורך דער פאליציי פון איין ארט אויף דעם אנדערען מיט זיין קוישעל קארשען, 6 מאל האט ער בעצאהלט אין פערלויף פון היינטיגען טאג שטראף, דאס האט אזוי געווירקט אויף דעם יוד, אז ער האט בעקומען א הארץ-שלאג.

כותל-מערבי דאס אייגענטום פון אראבער

אזוי האט געפסק'נט די אינטערנאציאנאלע קאמיסיע

לאנדאן, 8. (יט"א טעלעגראפיש) היינט אינדערפריה איז פערעפענטליכט געווארען דער בעריכט פון דער אינטערנאציאנאלער כותל-מערבי קאמיסיע די קאמיסיע אנערקענט דאס אייגענטום-רעכט פון כותל פאר די אראבער.

אין די יודישע יום-טובים מעגען די יודען ברענגען צום כותל אן ארון קודש און ספרי-תורות, אבער טארען נישט שופר בלאזען.

אין משך פון די יודישע תפילות טארען נישט די אראבער אפריכטען זייערע צירקא-צערעמאניעס בעת וועלכע מען געברויכט בלאס-אינסטרומענטען.

די רעמאנט-ארבייטען מוזען געמאכט ווערען אויפ'ן חשבון פון די אראבער, אויב זיי וועלען דאס נישט וועלען וועט דאס די רעגירונג טוען אויף זייער חשבון.

די אראבער איז פערבאטען צו מאכען ענדערונגען אויפ'ן שטח פון מעטשעט על-אראב.

דער פערבאט פון דער ענגלישער רעגירונג צו ברענגען בענקלעך און בענק צו דער כותל דורך יודען בלייבט ווייטער אין קראפט.

דער בעריכט איז איבערגעגעבען געווארען דעם גענעראל-סעקרעטאר פון דער פעלקער-ליגע, וועלכער וועט איהם איבערשיקען צום ראט.

א פלאצקער רעיענט

בעגעהט זעלבסטמארד אין ווארשא

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) קיין ווארשא איז היינט געקומען צו זיין אינזשיניער דער 70-יעהריגער רעיענט פון פלאצק סטאנשינסקי, ווען קיינער איז נישט געווען אין שטוב האט זיך דער זקן ארויסגעווארפען פון פענסטער פון דריטען שטאק און איז דערהרגעט געווארען אויפ'ן ארט. די סיבה פון זעלבסטמארד זאל זיין אן אונהיילבארע קראנקהייט.

קאמוניסטישע ארעסטען אין ווארשא

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דעם 6. יוני איז נאך א לאנגער אבסערוואציע פערהאלטען געווארען דורך דעם אויספארשונגס-אמט דער געריכטס-בעאמטער ס. שראט, ביי וועלכע מ'האט געפונען פערשידענע דאקומענטען, וועלכע בעווייזען, אז שראט האט געפיהרט א קאמוניסטישע טעטיגקייט.

באלד נאכ'ן בעקענען זיך מיט די דאזיגע מאטעריאלען האט דער אויספארשונגס-אמט אויך ארעסטירט די געריכטס-אפליקאנטקע ק. גאלד, ביי וועלכער מ'האט אויך געפונען פיל קאמוניסטיש מאטעריאל. ווייטער זענען אדורכגעפיהרט געווארען רעוויזיעס אין די וואוינונגען פון חיים קאן, וו. ניידער, שרה זילבערג, שרה אלדמאן און פיל אנדערע, ס'זענען ארעסטירט געווארען 20 פערזאן.

די ידיעות פון א טייל פרעסע וועגען ארעסט פון עטליכע אנגעזעהענע אדוואקאטען האבען זיך ארויסגעוויזען פאר נישט בעגרינדעט.

די בריסקער ארעסטאנטען

בעקענען זיך מיט'ן אויספארשונגס-מאטעריאל

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) צום אויספארשונגס-ריכטער זענען היינט געקומען די געוו. בריסקער ארעסטאנטען: קערניק, באגינסקי, מאסטעק און פראגער, וועלכע האבען בעקומען פון אויספארשונגס-ריכטער אדורכצוקוקען די אויספארשונגס-אקטען. די איבריגע בריסקער זענען נישט געקומען, אויסער די 4 דערמאהנטע האט מען קיינעם נישט אריינגעלאזען אין צימער, וואו זיי האבען שטודירט די אקטען.

בלוטיגער שטרייק אין קארוש

5 ארבייטער שווער פערוואונדעט

לעמבערג, 8 (טעלעפאניש). אין קאלוש קומט פאר אשטרייק פון די ארבייטער אין די זאלץ-גרובען, היינט זענען א גרופע ארבייטער געקומען ארופנעהמען עטליכע שטרייק-ברעכערס פון דער ארבייט. ס'איז ענטשטאנען א שיסעריי, בעת וועלכער ס'זענען שטערבליך פערוואונדעט געווארען 5 ארבייטער, ווי די פאליציי ערקלערט, האט זי די ערשטע נישט בענוצט קיין געוועהר, דער ערשטער האט געשאסען א מייסטער פון זאלץ-גרובען.

אלע טאקסובקעס און אויטאבוסן

וועלען אפגעשטעלט ווערען ד. 1 יולי

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) זונטאג איז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון די טאקסובקעס און אויטאבוס-בעזיצער. ס'איז אנגעוויזען געווארען, אז אלע בעמיהונגען צו פערקלענערען דעם וועג-שטייער האבען נישט געהאט קיין פעולה. ס'איז בעשלאסען געווארען ד. 1. יולי, ווען מען דארף צאהלען די ערשטע ראטע פון וועג-שטייער זאלען אפגעשטעלט ווערען אלע „טאקסובקעס" און אויטאבוס-בעזיצער אין לאנד.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז ביי דעם דאזיגען פאך ערנעהרען זיך 35 טויזענד מענשען.

ווידער קאנצעסיע=גזרה

ביז'ן 1 יולי 1932 וועט מען צונעהמען 1155 קאנצעסיעס

ווארשא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי מען שמועסט, זאל שוין די טעג אריין אין קראפט דאס נייע אנטי-אלקאהאל געזעץ. לויט דעם דאזיגען געזעץ וועט מען ביז'ן 1 יולי 1932 צונעהמען ביי 1155 שענקערס זייערע קאנצעסיעס און זיי איבערגעבען אינוואלידען.

אין די יודישע קרייזען איז מען צוליב דעם שטארק באאונרוהיגט.

רעזולטאט פון די וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס אין לאנד

ווארשא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צענטראלען קאמיטעט זענען שוין אנגעקומען ידיעות פון 80 פראצענט שטעט וואו ס'זיינען פארגעקומען וואהלען צום קאנגרעס. פיל שטעטלעך האבען נאך נישט געשיקט קיין בעריכטען. לויט די פראוויזארישע אויסרעכנונג וועלען פון די 36 פוילישע דעלעגאטען די רעוויזיאניסטען האבען 16–14; מזרחי 8–10; ליגע פארן ארבייטענדען ארץ-ישראל 5–6; על-המשמר 4–5; את לבנות 1–2.

בערנאדד שאו פאהרט קיין רוסלאנד

מאסקווע, 8 (סס. טעל.) דער בעריהמטער ענגלישער שרייבער בערנארד שאו צוזאמען מיט עטליכע געלערנטע פאהרען אויף די זומער-חדשים קיין סאוויעט-רוסלאנד.

געפאר פון ארויסשיקען עטליכע הונדערט יודען פון ווילנא

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז קיין ווארשא געקומען א דעלעגאציע פון ווילנער יודען זיך משתדל צו זיין ביים פרעמיער, אינערן-מיניסטער און אפילו ביים מלוכה-פרעזידענט וועגען אפשאפען די גזרה וואס שטעהט פאר עטליכע הונדערט יודען ארויסגעטריבען צו ווערען פון ווילנא. ס'האנדעלט זיך וועגן דעם, אז דער ווילנער וואיעוואדע האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, אז אלע די וועלכע זענען פאר־משפט געווארען פאר קאמוניזם און אלע „אבצאקרא־יאָווצעס" מוזען פערלאזען ווילנא. זיי ווערען געשיקט קיין פאמערען און מערב-גאליציען. ס'שטעהט אזוי ארום פאר עטליכע הונדערט יודישע פאמיליעס ראָאיבירט צו ווערען, צווישען אנדערע ווערט אויך ארויסגעשיקט קיין גדיניע א יודישער ליטעראט.

די דעלעגאציע וועט זיך בעמיהען אפצושאפען די גזרה.

ענדערונגען אין קריגס-מיניסטעריום

ווארשא, 11 (טעלעפאניש) די פראגע פון נאמינירען א נייעם וויצע-קריגס-מיניסטער אויפ'ן ארט פון דעמיסיאנירטען גענעראל קאנאזשעווסקי איז נאך נישט דעצידירט געווארען.

ווי מען שמועסט וועט דער נייער וויצע־מיניסטער נאמינירט ווערען נאך אין דער צייט ווען מארשאל פילסודסקי געפינט זיך אין ווילנא.

פאר'ן אפפאהרען האט דער מארשאל פילסודסקי אפגעהאלטען אין גענעראל-אינספעקטאריאט א לאנגע קאנפערענץ מיט גענעראל סאסנקאווסקי, אין די מיליטער-קרייזען דרינגט מען דערפון, אז אלס וויצע-מיניסטער וועט בעשטימט ווערען גען. סאסנקאווסקי און נישט גען. דידז-שמיגלי.

ס'האלטען זיך אויך די קלאנגען, אז ס'וועלען פארקומען ווייטערדיגע ענדערונגען אויף די הויכע מיליטער-בעאמטע, מ'שמועסט, אז ס'זאל אויך דעמיסיאנירען דער צווייטער וויצע-מיניסטער גענעראל פאבריצי און דער שעף פון הויפט-שטאב גען. פיסקאר.

אין ביבליאטעק פון העכסטען געריכט

איז נעכטען אדורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) נעכטען זענען אין העכסטען געריכט געקומען עטליכע געהיים אגענטען מיט א פראקוראר און געבעטען אנ'ערלויבניש ביים פרעזעס פון געריכט אדורכצופיהרען א רעוויזיע אין דער ביבליאטעק פון העכסטען געריכט.

דער פרעזעס האט די ערלויבניש געגעבען און די רעוויזיע איז אדורכגעפיהרט געווארען, ס'האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז אין צוזאמענהאנג דערמיט איז ארעסטירט געווארען די ביבליאטעקארין און איהר ברודער, דער קלאנג האט זיך אבער ארויסגעוויזען פאר פאלש.

Dr. I. ROZENFELD

ספעצ. פאר אויערן, האלז און נאז-קראנקהייטען

נעהמט פון 3 ביז 4.30 נאכמיטאג

זשעראמסקיעגא 29, טעלעפ. 168·25

LEKARZ-DENTYSTA

D. Zylberman

BRZEZIŃSKA 10, II piętro, front.

נעמט אן פון 9–1 בייטאג און פון 3–8 אווענד

Dr. med. N. ROZEN

צאהן-כירורג

קראנקהייטען פון ציינער, דויאנסעס, גימען א.א.וו. ציינער-רעגולירונג, רענטגען-דיאגנאסטיק.

אנדזשעיא 7, טעל. 216-57.

עמפפאנגס-שעהן, פון 3–7 נאכמ.

Dr. med. J. Lubicz

כירורג - ארטאפעד

האט זיך איבערגעצויגען פון גדאנסקא 28 אויף פאלודביאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

איינגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: הקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.

נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

Dr. med.

M. Rosenthal

ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.

11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)

telefon 223-34 טעלעף.

נעהמט אן אין דער היים פון 4 ביז 7 אווענד און לעטש-ניצע „מאמא'" ליטאנאווסקיעגא 1 (אלעקסאנדרער-גאס) פון 1–2 נאכמיטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.

געזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

מאשין=לעבער

ווערן אנגענומען אויסצוגייען ביי ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

ווויכטיגע בעקאנטמאכונג פאר שניידער-מייסטער און געזעלען פון לאדז און אומגעגענד!

דערמיט ווערט בעקאנט געמאכט, אז די פראקטישע צושניידער-קורסען פאר הערן- און דאמען-בעקליידונג פון **א. אורמאן, זשעלאזנא 10a** ווערען ווידער צוריק געעפענט זונטאג, דעם 14-טען יוני ד. י.

די שניידער-מייסטער און געזעלען, וואס ווילען די צושניידער-קונסט גרינדליך ערלערנען, זאלען זיך קומען איינשרייבען וואס שנעלער. דער לאקאל צום איינשרייבען זיך איז אפען יעדען טאג פון 10 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 נאכמ. ביז 9 אווענד. פאר שניידער-מייסטער, וואס ווילען לערנען דיסקרעט האב איך איינגעארדענט א בעזונדערען לאקאל מיט די לערן-שעה'ן פון 8 ביז 11 אווענד. די געוועהנליכע לערן-שעה'ן זענען פון 10 פריה ביז 1 מיטאג און פון 3 ביז 6 נאכמיטאג. פאר פעראיינען, וואס ווילען צושטעלען גרופען ביז 10 שילער זענען די פרייזען מיט 25 פראצענט ביליגער. דער סיסטעם צו ערלערנען דאס פאך איז זעהר א לייכטער. דער קורס דויערט 6 וואכען, פאר צוגע-רייזטע נאר 4 וואכען. נאכ'ן ענדיגען דעם קורס ווערען די שילער גע-שטעלט צום עקזאמען פאר א גוטער פאך-קאמיסיע און בעקומען אויך א דיפלאם.

מיט אכטונג צושניידער=לעהרער

א. אורמאן, לאדז, זשעלאזנא 10a

דאס קוראטאריום ביי דער יוד. קהלה אין לאדז

צו פערוואלטען מיט'ן פערמעגען נאכ'ן פערשטארבענעם

מאיר אדער מארקוס קארפ

איז מודיע אז דאנערשטאג ד. 11 יוני ד. י. 10 א זייגער פריה וועט פארקומען אין וואוינונג פון פערשטארבענעם פאמארסקא 19

אנ'אויספערקויף

פון פערש. מעבעל א. א. ירושה=חפצים.

ביליג איבערצוגעבען א געוועלב מיט א גרויס שויפענסטער, געאייגנעט פאר יעדען געשעפט אויף גדאנסקא 11. ערפאהרען ביי מ. פאזנאנסקי.

מאשין=מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע ווי אויך מצ"ה=מעהל. אייער=פערפעל און סוכארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בע-קאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראל בעוואוסטער צוקערניע

ב. וויינבערג

38 פיעטריקאווער 38

:-: טעלעפאן 143-82. :-:

אכטונג! עס ווערען אויך ארויסגעגעבען פריהשטיקען, אווענד-ברויטען, ווי אויך יארסקע מיטאגען

טיכטיגע אינקאסענטען (קעס)

קענען זיך פון זאפארט מעלדען אין פעראיין „נותן לחם" סאלנא 14

טעגליך פון 7–9 אווענט.

צו דער חתונה פון מיינע ליבע שילער

פרל. **חי' דבורה גאלדבערג**

מיט ה' **יעקב מאיר אזשער**

ווינשען א גליקליך צוזאמענלעבען

מ. דארנזשאנסקי און פרוי.

א הארציגען מזל=טוב

צו דער חתונה פון מיינע פריינד

פרל. **חי' דבורה גאלדבערג**

מיט ה' **יעקב מאיר אזשער**

ווינשט פישעל פראמאן. 3388

8-ונג בעקער=מייסטער אין לאדז

היינט, דינסטאג, דעם 9-טען יוני, 6 א זייגער אווענד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פון בעקער=צעך צום ערשטען טערמין

א אויסערגעוו. פערזאמלונג

פון אונזערע מיטגלידער מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) בעריכטען, 2) וואהלען פון 4 פערוואלטונגס-מיטגלידער, 3) פערש.

אלע מיטגלידער פון בעקער-צעך ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען.

בעמערקונג: פאלס עס וועלען צום ערשטען טערמין נישט ערשיינען די גענוגענדע צאהל מיטגלידער קומט די פערזאמלונג פאר צום 2-טען טערמין היינט, 7 אווענד ביי יעדער צאהל אנוועזענדע מיטגלידער.

עלטסטער פון בעקער-צעך **בנימין שקלארזש.** 3397

כשר — כשר

אכטונג איינוואוינער פון שייבלערס ראיאן!

דערמיט מאך איך בעקאנט, אז מיין לאנגיעהריגער כשר'ער

רעסטאראן

אויף גלובנא 63

עמפפעהלט טעגליך געשמאקע און פרישע

מיטאגען און אווענדברויטען

צו זעהר מעסיגע פרייזען. סאלידע בע-דינונג. צוגענגליך פאר יעדען איינציגען.

מיט אכטונג **שמואל שטרויסמאן**

רעסטאראן-אינהאבער גלובנא 63

Dr. Z. Rakowski

פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטע

9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—8

Baczność wierzyciele

firmy I. Stadnicki, Andrzeja 4

Prosimy wszystkich wierzycieli Firmy tej o przybycie dziś na zebranie wierzycieli tejże Firmy do p. Rappeport, Piotrkowska 8, punktualnie o g. 7 wiec.

Grupa Wierzycieli.

ענטשולדיגונג.

ב'בעט ענטשולדיגונג בײַ דער פערוואלטונג פון פריזיער-צעך, פיעטרקאווער 85 פאר בעליידיגען אײַניגע מיטגלידער פנים דערמאנטען צעך און איך פערזיכער צו ערפילען אלע בעשלוסען פונ'ם צעך און דריק אויס חרטה פאר מײַן אומטאקטישער האנדלונג. יצחק מלאטשיק זגערזשער 38

Dr. med. J. BETTE

ספעציאל-ארצט פאר א'נערליכע און קינדער-קראנקהייטען

Piotrkowska 6, telef. 148-95.

נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–6 נאכמ.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאדז, 9 יוני 1931

ווירטשאַפטליכע ראָמאַנטיק

די נייע בעלי־בתים פון אונזער ווירטשאַפט און פינאַנסען האָבן אונז אָנגעזאָגט ווי אַזוי אַלץ וועט „פּראָספּעריר׳ן" אונטער זייערע שוץ־פליגלען.

אין די פאַרגעקומענע ענדערונגען ווי אויך אין די געהאַלטענע רעדעס געפינען מיר אַ גאַנצע ריי העכסט אינטערעסאַנטע מאָמענטן, וועלכע כאַראַקטעריזירען בולט דעם צוגאַנג ביי אונז צו ווירטשאַפטליכע פּראָבלעמען.

קודם כל קען מען שוין היינט אָהן דעם מינדעסטען ספק פעסטשטעלען אַז גייענדיג אין דער ריכטונג צו פערשטאַרקען דעם ווירטשאַפטליכען אָפּשניט, האָט מען פּאַקטיש בעזייטיגט פון דער רעגירונג די לעצטע פאַכמענער אויפ׳ן ווירטשאַפטליכען געביט, די דאָזיגע ריינינגונג פון פאַכמענישקייט גייט ביי אונז צו בהדרגה. נאָך טשעכאָווישׁ׳ן איז געקומען די ריי אויף קוויאַטקאָווסקין, און איצט איז אַוועק דער לעצטער — דער געוו. מיג. מאַטושעווסקי.

פון דער צווייטער זייט בעווייזען די נאָמינאַציעס, ווי אויך די רעדעס וועלכע זענען געהאַלטען געוואָרען דורך די נייע אָנפיהרער פון אונזער ווירטשאַפטס־פּאָליטיק, אַז דווקא אין דעם שווערסטען מאָמענט פון קריזיס גייען מיר אַריין אין אַ תקופה פון פערשטאַרקטען ווירטשאַפטליכען ראָמאַנטיזם. ווייל אויב ביז איצט האָבען נאָר די אָדער יענע געוויסע ווירטשאַפטליכע שאַך־צוגען געטראָגען אַ ראָמאַנטישען כאַראַקטער, וועט פון איצט אָן די גאַנצע פוילישע ווירטשאַפטס־פּאָליטיק געלייטעט ווערען דורך אַ גרופּע ראָמאַנטיקער, מענשען, וועלכע קענען ביי זייער בעסטען ווילען נישט טראַכטען מיט רעאַלע קאַטעגאָריעס.

ווען מ׳קוקט זיך גוט צו צו דעם אַלעם, וואָס עס קומט פאָר ביי אונז אין פערלויף פון די לעצטע אייניגע יאָהר אויפ׳ן פּאָליטישען געביט, דאַן מוז מען קומען צום בעשלוס, אַז פיל פון אונזערע פעראַנטוואָרטליכע מלוכה־פיהרער מאַכען דעם איינדרוק פון דעם העלד פון מיצקעוויטשעס „דזיאַדי" — גוסטאַוו וועלכער יאָגט זיך כסדר נאָך עפּעס אַבסטראַקטע וויזיעס און קען זיי קיינמאָל נישט כאַפּען. דער ראָמאַנטיזם האָט שטאַרק בעהערשט אונזער ווירטשאַפטליכע פּאָליטיק, און דאָס איז אַן אָנזאָג פון פערשאַרפונג פון ווירטשאַפטליכען קריזיס.

דער ראָמאַנטיקער האָט בטבע פיינט דאָס רעאַלע לעבען, ער לעבט זיך מיט זיין אייגענאַרטיגע וועלט, וועלכע ער האָט זיך אויסגעבויט אין זיינע פאַנטאַזיעס און חלומות; ער פערטראָגט נישט קיין לאָגיק, קיינע פאָרשונגען, ערפאַהרונגען, דעם ראָמאַנטיקער קען מען מיט קיין ראיות און ביישפּילען פון טאָג־טעגליכען לעבען, פון לעבען און פון דער געשיכטע פון אַנדערע פעלקער נישט איבערצייגען, און אין דעם ליגט די קללה פון פּוילישען ווירטשאַפטליכען לעבען.

דאָס שאַפען די לעגיאָנען בעת דער גרויסער וועלט־מלחמה איז געווען אַ שטיק ראָמאַנטיק. און די היינטיגע פיהרער פון דער פּוילישער מלוכה האָבען די דאָזיגע ראָמאַנטיק אויך מיטגענומען אין דעם אומאָפּהענגיגען פּוילען און פּרובען איהר אָנווענדען אויפ׳ן ווירטשאַפטליכען געביט. אויב אָבער ראָמאַנטיק זיגט אַמאָל אין דער געשיכטע, איז עס נאָך נישט קיין בעווייז, אַז ראָמאַנטיק איז אויך אַ רעצעפּט אויף צו היילען שווערע ווירטשאַפטליכע קריזיסען.

דער ווירטשאַפטליכער ראָמאַנטיזם אָפּערירט געוועהנליך מיט געוויסע לאָזונגען, מיט לאָזונגען וועלכע, ווי די ראָמאַנטיקער גלויבען, זענען בכוח צו בעהערשען אויך אַנדערע. אויך ביי זיי אַרויסרופען אַ שטימונג פון צופרידענקייט און שטאַרקען גלויבען, אַזאַ לאָזונג איז ביי אונז געווען ביז נישט לאַנג אַז „ס׳איז גענוג נאָר צו וועלען", אונזערע ווירטשאַפטס־פיהרער האָבען געגלויבט און גלויבען נאָך איצט, אַז ס׳איז גענוג נאָר „צו וועלען" טון גוטע זאַכען, אַז ס׳איז גענוג נאָר אַרויסצוגעבען פערשידענע דעקרעטען און אַלץ זאָל גוט ווערען, און אונזער ווירטשאַפטליכער קריזיס זאָל געמילדערט ווערען, ס׳זענען שוין פעראַן פערשידענע דעקרעטען, געזעצען, צירקולאַרען, אויפקלערונגען, וועלכע זענען אַלע געווענדעט צו פערבעסער׳ן דעם ווירטשאַפטליכען אָפּשניט... און דאָך בלייבט אַלץ אויפ׳ן אָרט און ס׳ווערט פון טאָג צו טאָג אַלץ ערגער. די סיבה דערפון איז, וואָס די ראָמאַנטישע ווירטשאַפטלער זעהען נישט פאַר זיך אין דער ווירטשאַפט דעם לעבעדיגען מענש, דעם יחיד, ערווענטועל די גרויסע מאַסען יחידים, וועלכע קעמפען פאַר זייערע עקזיסטענצען, נאָר זיי זעהען פאַר זיך עפּעס אַן׳אַבסטראַקציע אַן׳אילוזיע און זיי גלויבען, אַז זיי האָבען די דאָזיגע אַבסטראַקציע בעהערשט מיט פּאַפּירענע דעקרעטען.

די צווייטע ראָמאַנטישע ווירטשאַפטס־לאָזונג איז די לאָזונג „ס׳איז גוט", דער ראָמאַנטיקער, וועלכער איז בטבע ווייט פון דער ווירקליכקייט, גלויבט אין זיין אייגענער וועלט, ער איז בטבע דורך און דורך סוביעקטיוו, און דעריבער קלעקט שוין פאַר איהם, ווען זיין אימאַגינאַציע מאָלט איהם אויס, אַז „ס׳איז גוט".

אויב דער ראָמאַנטיזם וועט פערנעהמען אין דער פּוילישער ווירטשאַפט אַזאַ אָרט ווי ער האָט אַמאָל פערנומען אין דער פּוילישער ליטעראַטור — דאַן בעדייט דאָס בכלל אַ סוף פון אונזער ווירטשאַפטליכען לעבען.

א. צינצינאַטוס.

יודישע מאַגנאַטען ליידען אַם מייסטען פון שווערען עקאָנאָמישען קריזיס אין עסטרייך

(בריף פון וויען)

נאָך דער גרויסער צוזאַמענברוך־סכנה וועלכע איז, ווייזט אויס, בעזייטיגט געוואָרען ביי דער עסטרייכישער קרעדיט־אַנשטאַלט, הויבט עס אָן קראַכען און פּלאַצען ביי אַנדערע גאַר אַלטע און הויך אַריסטאָקראַטישע יודישע געוואַלדיגע געשעפטס־אונטערנעהמונגען אין עסטרייך. א שווערער קריזיס האָט זיך אַריינגעכאַפּט אין דער עסטרייכישער יודישער געשעפטס־ און פינאַנץ־ווירטשאַפט. דער קריזיס הענגט צוזאַמען מיט דעם אַלגעמיינעם עקאָנאָמישען וועלט־קריזיס. אָבער נאָך מעהר מיט דער ספּעציעלער ווירטשאַפטס־קאַטאַסטראָפע פון עסטרייך גופא. אַלע שטאַטליכע פאַקטאָר׳ען פון עסטרייך און פון די אַרומיגע מלוכות אין מיטעל־מזרח און דרום־אייראָפּא זענען אין די לעצטע דריי וואָכען פערנומען מיט שטילע און ענערגישע אַנשטרענגונגען, צו געפינען אַ אויסוועג פון אָט דעם געפעהרליכען קריזיס, כדי פערהיטען אַ עקאָנאָמישע און פינאַנציעלע קאַטאַסטראָפע פון האַלב אייראָפּאַ.

די עלטעסטע און רייכסטע יודישע פירמעס זענען שווער בעריהרט פון די דאָזיגע געפאַהרען, ווייל דער אויפבוי פון אינדוסטריע און פינאַנץ־ווירטשאַפט אין אַמאָליגען גרויסען עסטרייך־אונגאַרן ווי אויך ביי די שכנותדיגע קלענערע לענדער איז געשאַפען געוואָרען דורך יודיש געלד, דורך יודישער איניציאַטיוו, און דורך יודישער אינטערנאַציאָנאַלער פערמיטלונגס־פעהיגקייט. דאָס פונאַנדערגעריסען די גרויסע עסטרייך־אונגארישע מאָנאַרכיע אין קליינע נאַציאָנאַל־שטאַטען אַלס סעפּאַראַטע עקאָנאָמישע איינהייטען מיט אייגענע נייע אינדוסטריען און מיט פיל נייע צאָל־גרענעצען האָט דערלאַנגט דעם גרעסטען עקאָנאָמישען קלאַפּ דעם קליינעם און שוואַכען עסטרייך. דאָס נייע עסטרייך האָט נישט קיין גענוגענדען אָפּזאַץ אין אויסלאַנד פאַר זיין איבערגרויסער אינדוסטריעלער פּראָדוקציע. דאַדורך איז דער אינדוסטריעלער קריזיס געוואַקסען פון טאָג צו טאָג דורך אַלע צוועלף יאָהר זייט׳ן פרידענס־טראַקטאַט. אַזוי ווי עסטרייך האָט אַ אייגענטימליכען פינאַנצירונגס־אופן פאַר זיין אינדוסטריע, וועלכע קריגט דאָס גאַנצע קאַפּיטאַל דירעקט פון די בענק און די בענק זענען גלייכצייטיג אויך די הויפּט־בעזיצער פון די אַקציעס ביי אַלע אינדוסטריעלע אַקציען־געזעלשאַפטען — איז עס אויטאָמאַטיש אַזוי געוואָרען, אַז ביי יעדען צוזאַמענברוך אָדער קריזיס פון אַ אינדוסטריע האָבען די עסטרייכישע בענק פערלוירען דאָפּעלט זייער געלד: סיי די געבאָרגטע קרעדיטען פאַר די פאַבריקען סיי דאָס אַקציע־קאַפּיטאַל פון די אינדוסטריעלע געזעלשאַפטען.

איינער האָט מיטגעשלעפּט דעם אַנדערען, ביז דער קריזיס איז אַרויף אַזש אין די העכסטע שטעבליעס פון דער פינאַנציעלער און ווירטשאַפטליכער לייטער אין לאַנד. דערמיט זענען אַריינגעריסען געוואָרען אין קריזיס אויך די פעסטעסטע, זיכערסטע און עלטסטע יודישע עקאָנאָמישע פּאָזיציעס צוזאַמען מיט זייערע פיהרער או בעזיצער נישט בלויז אין עסטרייך אַליין. דער קריזיס וואַרפט אַריבער זיינע שווערע שאָטענס איבער פיל לענדער און קען אַנציהען אַפילו קיין אַמעריקאַ. די עקאָנאָמישע ירידה אין אַמעריקאַ האָט היבש פיל שייכות מיט׳ן איצטיגען עסטרייכישען קריזיס. די עסטרייכישע פינאַנץ האָט פערלוירען פיל געלד ביי אַמעריקאַנער אינדוסטריע־פּאַפּירען נאָכ׳ן קראַך אויף וואָלסטריט, אַצינד פערלירען די אַמעריקאַנער פינאַנסיסטען פיל געלד ביים עסטרייכישען קריזיס. די פינאַנציעלע און עקאָנאָמישע בלוט־צירקולאַציע איז אַ אינטערנאַציאָנאַלע, איין לאַנד רייסט אַריין דאָס אַנדערע אין קריזיס פונקט ווי אין פּראָספּעריטי.

בנוגע דער עסטרייכישער קרעדיט־אַנשטאַלט, וואו דער שעף פון ווינער הויז ראָטשילד, באַראָן לואיס דע ראָטשילד איז איהר פּרעזידענט, איז די סכנה פון ליקווידאַציע שוין אַריבער. די קרעדיט־אַנשטאַלט מיט איהרע נאַציאָנאַליזירטע שוועסטער בענק איבער אַלע לענדער פון דער רוסישער גרעניץ אין אייראָפּא ביז האָלאַנד און ענגלאַנד וועט אויסהאַלטען דעם קריזיס בשלום און מסתמא איבערגעהן אין אַ פּעריאָד פון נייעם אויפבליה. איהרע גרויסע אַקציען־בעזיצער זענען די ראָטשילדס אין וויען און אין לאָנדאָן צוזאַמען מיט געוואַלדיגע ענגלישע פינאַנץ־קאָנצערנע ווי אויך קון, לעב עט קאָמפּאַניע אין אַמעריקאַ. אַצינד האָט אויך די עסטרייכישע רעגירונג און די עסטרייכישע נאַציאָנאַל־באַנק איבערגענומען אַ געוואַלדיגען פּאַקעט אַקציעס פון דער קרעדיט־אַנשטאַלט אַריינלעגענדיג אין איהר בערך צוואַנציג מיליאָן דאָלאַר נייעם קאַפּיטאַל. כדי דעקען דעם פערלוירענעם מאַנקאָ, אויך באַראָן לואיס ראָטשילד האָט אַריינגעלעגט בערך פיר מיט אַ האַלבען מיליאָן דאָלאַר נייעם קאַפּיטאַל צו דעם צוועק. דאַדורך האָט די קרעדיט־אַנשטאַלט אויפגעפרישט פולקאָם איהר אַמאָליגען אַקציען־קאַפּיטאַל נאָך מיט אַן׳עודף אַריבער, די דעפיציטען פון אַ פערטעל געלד פון אַלטען אַקציען־קאַפּיטאַל קענען די ראָטשילדס, וואַרבורגס, שיפס און זייערע איבריגע שותפים ווי ס׳איז פערטראָגען, זיי וועלען זיך דאָס איינברענגען ביי אַמאָליגען נייעם אויפבליה פון דער קרעדיט־אַנשטאַלט. נאָכדעם ווי זי האָט אַצינד אָפּגעשריבען גרינדליך אַלע דעפיציטען פון די לעצטע פופצעהן יאָהר, דאָס גרויסע פינאַנץ־קאַפּיטאַל פון אַזוי פיל לענדער וועט מיט דער הילף פון די רעגירונגען און פון די מלוכה־בענק זעהר באַלד האָבען אַדורכגעפיהרט אַ פולקאָמענע קאָנסאָלידאַציע פון דער קרעדיט־אַנשטאַלט מיט אַלע איהרע שוועסטער־בענק אין אייראָפּא.

דערווייל דערפיהלען דעם קריזיס די קלענערע און ווייניגער מעכטיגערע יודישע אונטערנעהמונגען. איינס פון די עלטסטע און אַריסטאָקראַטישסטע יודישע באַנקהייזער אין וויען — דאָס פּריוואַטע גרויסע באַנק־הויז אויספּיץ, ליבען ענד קאָ., איז חרוב געוואָרען און מוז ליקווידירט ווערען מיט דרינגענדע פערפּליכטונגען פון 35 מיליאָן שילינג, אַ פרישער מת אויף פינף מיליאָן דאָלאַר וועלכע וועלען מיטשלעפּען ווער ווייס וויפיל פרישע געשעפטען און אונטערנעהמונגען.

די אַריסטאָקראַטישע יודישע משפחות אויספּיץ און ליבען זענען עלטער פאַר די ראָטשילדס, די באַנק פון שמואל אויספּיץ (אַ אַלטע יודישע גבירישע משפחה פון מעהרען) שטעהט שוין 90 יאָהר אויפ׳ן ווינער פּלאַץ, געוואַלדיגע לאַנדגיטער צוקער־פאַבריקען, ראַפינעריעס און האָטעל־בעזיצונגען האָבען געהערט דער פאַמיליע אויספּיץ, נישט קיין סך ווייניגער דער פאַמיליע ליבער און דער פאַמיליע שיללער און וויינבערגער, וועלכע זענען געווען שטילע שותפים צו אָט דעם גרעסטען פּריוואַט־באַנקהויז פון עסטרייך. אַלע שוין דורות־לאַנג געאַדעלט פון די פריהערע עסטרייכישע קייזער מיט לאַנגע טיטולען און מיט אומגעהויערע אוצרות פון גאָלד און זילבער. אַלע אויך גייסטיגער אַדעל, בעריהמטע עסטרייכישע אוניווערזיטעטס־פּראָפעסאָרען האָבען שוין אַ יאָהרהונדערט צוריק געשטאַמט פון די פאַמיליעס. אַלע בעקאַנטע קונסט־מעצענאַטען און בעזיצער פון אייגענע קונסט־גאַלעריעס און פון בעריהמטע פּאַלאַצען אין עסטרייך און אין אַנדערע לענדער. הויפּטראַט דר. לודוויג שוללער (אַן׳איידעם פון בעריהמטען ריטער פאָן טויסיג, וועלכער איז געווען דעם קייזער׳ס גובערנאַטאָר און איינער פון די גרעסטע פינאַנץ־זשעניעס אין דער וועלט), איז תיכף בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, אַריינגעגאַנגען אין דונאַי און זיך אין וואַסער דערשאָסען. זיין ברודער שוללער איז שוין קיין יוד נישט. ער איז סעקציאָנסשעף אין די צוויי וויכטיגסטע מיניסטעריומס. דער פּאַקטישער אויסערן־מיניסטער פון עסטרייך. ווידער סטעפאַן פאָן אויספּיץ איז פון זיין זעלבסטמאָרד געראַטעוועט געוואָרען אין לעצטען מאָמענט, מען האָט איהם דערכאַפּט ביים אַריינשפּרינגען אין ווינער דונאַי. דאָס געוואַלדיגע פערמעגען פון אַלע איז פערניכטעט. די איבערלעבענדע שותפים געבען אַוועק זייער פּריוואַט־פערמעגען כדי בעצאָהלען די חובות און וועלען מסתמא שפּעטער פערענדיגען מיט אַ געלונגענעם זעלבסטמאָרד. ראָטשילד האָט אויך דאָ געהאָלפען מיט אַ קרעדיט אויף די קונסטגאַלעריעס אַלס משכון.

דער חורבן האָט זיך אַריינגעריסען אין די העכסטע געזעלשאַפטליכע שיכטען פון עסטרייכישען יודענטום. מען טייטעלט מיט די פינגער אויף די, וואָס וועלען מאָרגען אָבער איבערמאָרגען מיטגעשלעפּט ווערען. אַצינד וועט די קרעדיט־אַנשטאַלט פערקלענער׳ן אָדער לגמרי אָפּשטעלען ווייטערע קרעדיטען פאַר אַ גאַנצער סעריע פון האַנדעל־ און אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען אין עסטרייך און אין די שכנותדיגע לענדער. עס וואַנקען און וואַקלען זיך די עלטסטע יודישע עקאָנאָמישע פּאָזיציעס אין עסטרייך.

מ. א. טענענבלאַט.

אַן׳אַראַבישע טעראָר־אָרגאַניזאַציע צו בעקעמפען דעם ציוניזם

ירושלים, (י. ט. א.) דער „דואר היום" טיילט מיט פון עבר־הירדן, אז דאָרט האָט זיך לעצטענס געגרינדעט אַ געהיימע אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָט די אויפגאַבע צו בעקעמפען דעם ציוניזם, מיט אַלע מיטלען און אין דער ערשטער ריי — מיט דער הילף פון טעראָר. אין דער גרינדונגס־פערזאַמלונג פון דער נייער אָרגאַניזאַציע זאָלען זיך האָבען בעטייליגט 25 פּערזאָן, פון וועלכע די מעהרהייט איז בעשטאַנען פון געגנער פון עמיר אַבדולאַה, איינינע טיילנעהמער פון דער פערזאַמלונג זאָל אַפילו געהערען צום נאַציאָנאַלען קאָנגרעס אין עבר־הירדן, די הויפּט־יסודות פון דער נייער אָרגאַניזאַציע, וועלכע דאַרף איהר טעטיגקייט אויסשפּרייטען אויף עבר־הירדן און ארץ־ישראל, זענען, ווי מ׳ג־ט איבער, פאָלגענדע:

א) „פאַרברייטען" ארץ־ישראל און עבר־הירדן צו אַנטי־ציוניסטישע אונרוהען.

ב) אָרגאַניזירען אָנפאַלען אויף ציוניסטען ביי פערשידענע געלעגענהייטען, הויפּטזעכליך אין יום־טוב.

ג) טעראָריזירען די ענגלישע בעאַמטע, וועלכע זענען גינסטיג געשטימט פאַר׳ן ציוניזם.

ד) כסדר אויפהעצען די אַראַבער געגען די ציוניסטען און אויפפאָדערן זיי צו בעגעהען געוואַלדטאַטען.

עס איז זעהר מעגליך, גיט צו פון זיך דער „דואר היום", אַז די גאַנצע געשיכטע וועגען דער ענטשטעהונג פון דער טעראָריסטישער אָרגאַניזאַציע, איז אַן׳אויסגעטראַכטס. נעמענדיג אָבער אין אַכט, אַז „דער ווונש איז אָפט דער פאָטער פון טאַט", שיינט נישט זיין איבעריג, אַז די רעגירונג זאָל זיך פאַראינטערעסירען מיט דער דאָזיגער נייעס. און זאָל פעסטשטעלען וויפיל עס איז פעראַן דערין אמת.

דאָס אויספעהלען פון אַרבייטס־הענד

אין די יודישע קאָלאָניעס אין קרים

מאָסקווע (י.ט.א.) דער „עמעס" פערעפענטליכט אַ לענגערן אַרטיקעל פון א. מערעזשין, וועלכער האָט געווײלט די לעצטע 3 חדשים אויף קרים, וועגען דאָס אויספעהלען פון אַרבייטס־הענד אין די דאָזיגע יודישע קאָלאָניעס. מערעזשין שטעלט פעסט, אז די יודישע קאָלאָניסטען מוזען שיקען אין פעלד צו דער אַרבייט זייערע 10—12 יעהריגע קינדער. מערעזשין פאָדערט אויף די יודישע קאָלאָניזאַציאָנס־אָרגאַניזאַציעס צו ווערבירען אין פערלויף פון די נאָהענטסטע וואָכען לכל־הפחות 3,500 יודען, אויף זיך בעזעצען אין די יודישע קאָלאָניעס אין קרים.

די לאגע פון די יודישע קאָלאָניעס אין קרים האָט זיך בעדייטענד פערבעסערט, אָבער דאָס אויספעהלען פון אַרבייטס־כוחות רופט זיך זעהר שלעכט אָפּ אויף דער ווייטערער ענטוויקלונג פון די קאָלאָניעס

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6,

Telefon 12-333

tel. 12-333

tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אַלע פּלוצימדיגע פאַרפאַלען צו יעדער צייט בייטאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אַלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

געשטאָרבען פּראָפ. ראָבערט דרייפוס

בערלין. (יט״א) אין פראַנקפורט איז געשטאָרבען אין עלטער פון 65 יאָהר פּראָפ. ד״ר ראָבערט דרייפוס, איינער פון די עלטסטע דייטשע ציוניסטען פון דער פאַר־הערצל־צייט. דער פערשטאָרבענער איז אין משך פון פיל יאָהרען געווען פּראָפעסאָר אין שטראַסבורגער אוניווערזיטעט. נאָך דער וועלט־מלחמה האָט ער זיך בעזעצט אין פראַנקפורט. אין משך פון פיל יאָהרען איז פּראָפ. דרייפוס געווען פּרעזעס פון די ציוניסטישע פעראיינען אין שטראַסבורג און פראַנקפורט.

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי'ער פאלקסבלאט

דינסטאג 9 יוני — כד סיון תרצ"א

זון-אויפגאנג 3.21
זון-אונטערגאנג 7.48

דאנערשטאג—ערשטע זיצונג פון קהלה-ראט

אויף דער טאג-ארדענונג געפינט זיך נאר די פראגע פון וועהלען א פארזיצער און וויצע-פארזיצער

(—) פון דער קהלה-קאנצעלאריע האט מען שוין ארויסגעשיקט איינלאדונגען צו די ניי-געוועהלטע פרנסים אויף דער ערשטער זיצונג פון קהלה-ראט. די ערשטע זיצונג וועט פארקומען היינטיגען דאנערשטאג דעם 11. יוני, 7 אין אווענד אין זיצונגס-זאל פון דער קהלה.

די טאג-ארדנונג זעהט פאר נאר איין פונקט: וועהלען פון א פארזיצענדען און וויצע-פארזיצענדען פון ראט.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט די מעהרהייטס-פראקציעס שוין בעשטימט די קאנדידאטען אויפ'ן אמט פון פארזיצענדען און וויצע-פארזיצענדען פון ראט. אלס פארזיצער וועט געוועהלט ווערען דער ביז-איצטיגער פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג דעפ. מינצבערג און אלס וויצע-פארזיצער ה' שלום ביאלער. וואס שייך דער פערוואלטונג ווערען נאך אלץ נישט אנגערופען קיין שום נעמען, נאכמעהר דערפאר, ווייל די פראגע אי זדערוויל אפגעלייגט געווארען איינגאנצען.

ס'איז נאך נישט בעקאנט ווי אזוי ס'וועט זיך האלטען די אפאזיציע אויף דער ערשטער זיצונג פון קהלה-ראט, צי זיי וועלען ארויסשטעלען אן אייגענעם קאנדידאט אויף ראט-פארזיצער, צי נישט. צי ס'וועלען אפגעגעבען ווערען וועלכע ס'איז ערקלערונגען אדער נישט. וועגען קיין איינהייטליכקייט אין דער אפאזיציע קען קיין רייד נישט זיין, ווייל ס'קומט נישט פאר צווישען די ריכטונגען קיין שום פערשטענדיגונגס-אונטערהאנדלונגען. לייכטע שמועסען ווערען נאר געפיהרט צווישען די אומפארטייאיש-רעליגיעזע און די ציוניסטען.

וואס שייך די ציוניסטען קעמפן דארט צווישען זיך דריי מיינונגען. די ערשטע איז א ראדיקאלע, אז די געוועהלטע פרנסים דארפען איינגאנצען נישט אננעהמען די מאנדאטען און איבערלאזען די קהלה דער מעהרהייט, די צווייטע מיינונג, אז אין ראט דארפען זיך די ציוניסטישע דאזארעס געפינען, דאגעגען דארפען זיי נישט אננעהמען קיין מאנדאטען אין דער פערוואלטונג, כדי נישט צו זיין פעראנטווארטליך פאר דער טעטיגקייט פון דער איצטיגער קהלה, די דריטע מיינונג איז, אז מ'דארף זיך געפינען אין ראט און אין דער פערוואלטונג, כדי נאכצוקאנטראלירען דער מעהרהייט.

ב יידי ציוניסטען וועט די דאזיגע פראגע דעצידירט ווערען אויף דער זיצונג וואס וועט היינט פארקומען.

פראטעסט=מיטינג

געגען דעם אופן פון אדורכפיהרען די וואהלען

אין ענגלישען זאל איז עהערנעכטען פארגעקומען א מיטינג פון דעם אומפארטייאיש-רעליגיעזען וואהל-קאמיטעט וועגען די פארגעקומענע קהלה-וואהלען, צום מיטינג איז געקומען אן אונגעהויער גרויסער עולם.

ראטמאן רוס האט אין א לאנגע רעדע אנגעוויזען אויף די אומשטענדען, ביי וועלכע די וואהלען זענען אדורכגעפיהרט געווארען.

צום סוף ווערט אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציע:

די אנוועזענדע אויף דעם בעריכטס-מיטינג פון די אומפארטייאישע רעליגיעזע יודען אין ענגלישען זאל זונטאג דעם 7[6 אויסהערענדיג דעם בעריכט פון די אדורכגעפיהרטע קהלה-וואהלען וואס זענען פארגעקומען דעם 27[5 און וועגען די אונגעהויערע מיסברויכען און שיקאנען וואס זענען געמאכט געווארען ביי די וואהלען פראטעסטירען אמשארפסטען געגען מענדעציעז נישט צו לאזען אין אלע וואהל אבוואדען די פערטרעטער פון די אומפארטייאישע רעליגיעזע יודען און בעזעצט כמעט אין אלע אבוואדען מיט אייגענע מענשען כדי צו קענען אדורכפיהרען אונגעשטערט פערשידענע מיסברויכען און מאכינאציעס. די פערזאמעלטע פראטעסטירען געגען דעם פארזיצענדער פון די הויפט וואהל-קאמיסיע הלמאי ער האט נישט רעאגירט אויף די אינטערווענצן וועגען די מאכינאציעס און די שיקאנען וואס זענען אבגעטון געווארען אין טאג פון די וואהלען. דער אופן פון די דורכגעפיהרטע וואהלען האט געמאכט צונישט די גאנצע וואהל-אקציע צו דער רעליגיעזער יודישער זעלבסטפערוואלטונג.

די אנוועזענדע שטעלען פעסט אז דער וואהל רעזולטאט שפיגעלט אבסאלוט נישט אפ די כחות פערהעלטנישען פון לאדזער יודענטום, די פערזאמעלטע בעשליסען זיך צו ווענדען געזעצליך, צו דער אויפזיכטס מאכט זיי צו בעהמען אונטער איהר שוץ און אנולירען די וואהלען אין לאדז און צו בעשטימען נייע וואהלען. מיט דעם איז די פערזאמלונג געשלאסען געווארען.

נאר אלץ די לאדזער האנדעלס-באנק

פאלושני און קאלינאווסקי בעפרייט אויף קויציע.—די מאכינאציעס פון דער באנק, און די אקציע פון די קרעדיטארען

(א) דער ענין באנקראטירטע „לאדזער האנדעלס-באנק" לאזט זיך אלץ נאך הערען וועגען זיך, און די גריסען זענען גאר טשיקאווע:

אזוי האבען די בעפולמעכטיגטע פון די צוויי ארעסטירטע פאלושני און וויצע-דירעקטאר קאלינאווסקי געווענדט צום פראקוראר-אמט וועגען בעפרייען די אנגעקלאגטע פון דער טורמע. דער פראקוראטארען-אמט איז דערויף איינגעגאנגען. בתנאי, אז פאר קאלינאווסקין זאלען איינגעטראגען ווערען 25 טויזענד זלאטעס קויציע און פאר פאלושנין 15 טויזענד זל. האט מען פאר פאלושנין נעכטען אריינגעטראגען דאס געלד, און מ'האט איהם בעפרייט, און פאר קאלינאווסקי וועט אויך, מסתם באלד אריינגעטראגען ווערען די קויציע.

ווי ס'איז אונז געלונגען פעסטצושטעלען האט מען קאלינאווסקי און פאלושנין דער עיקר געפארשט וועגען פעסטשטעלען די מאניפולאציעס מיט די באנק-געלדער. זיי ביידע האבען זיך מודה געווען טיילוויז אין דער שולד, ערקלעהרענדיג, אז זיי האבען עס געטון אין אויפטראג פון דיר. גארדאווסקי. אין פערלויף פון דער אויספארשונג איז אלזא פעסטגעשטעלט געווארען, אז מ'האט געפעפענט א היבשע צאהל פיקטיווע קאנטאס, און אז אויף די דאזיגע קאנטאס זענען איינגעצאהלט געווארען געלדער פון די באנק-סומען. דערביי האט איינער פון די אנפערטרויטע דירעקטארען גענומען געלד פון די דאזיגע קאנטאס אויפ'ן גרונד פון פיקטיווע טשעקען, אונטערגעשריבען דורכ'ן דיר. גארדאווסקי, אדער דירך עמיצען פון די פערוואלטונגס-מיטגלידער. בזה האופן איז פערשוואונדען געווארען פון דער באנק א סומע פון אנ'ערך 4 מיליאן זלאטעס. וואס דאס געלד האט געשטאמט דאס רוב פון אפשפארונגס-איינצאהלונגען און פון קליינע קרעדיטארען. דאס געלד פלעגט כלומרשט אפגעגעבען ווערען דעם הויפט-דירעקטאר, און ס'פלעגט פערוועגדט ווערען אויף דעקען באנק-דעפיציטען, ובפרט אויף דעם כלומרשטען אויסקויפען אקציעס ביי איינעם פון די אקציאנערען, וועלכע האט געהאט אין האנד אזעלכע דאקומענטען, ווי בעשטעטיגונגען פון בילאנץ פעלשונגען, קאנטא-מאכינאציעס א. ד. גל. און ער האט אזוי-ארום געקאנט אוועקשטעלען די לייטונג פון באנק פאר געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

די אויספארשונג געגען פאלושנין און קאלינאווסקין איז איצט פערענדיגט געווארען און די אקטען וועלען איבערגעשיקט ווערען צום אויספארשונגס-ריכטער, דערנאך וועט דער ענין איבערגעוויזען ווערען צום לאדזער קרייז-געריכט.

איצט האבען אויך פערפיהרט אן ענערגישע אקציע די פעראייניגטע קרעדיטארען, וועלכע פאדערען קאטעגאריש דעם צוריקקעהר פון די פולע סומען אין די גאנצע 100 פראצענט.

סוף וואך רופען זיי צונויף אן אויסערארדענטליכע אלגעמיינע פערזאמלונג וועגען איבערגעבען זייערע חובות צו די סינדיקען און וועגען דער ווייטערדיגער אקציע געגען די מיטגלידער פון דער פערוואלטונג.

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

היינט, דינסטאג, שטעלען זיך:

פאר דער פאבאר=קאמיסיע, נומער 1

(זאקאנטנע 82)

געגער פון יאהרגאנג 1910, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 פאליציי-קאמיסאריאט, די פאמיליענ-נעמען פון וועלכע עס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

W

פאר דער פאבאר=קאמיסיע, נומער 2

(אגראדאווא 34)

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10-טען קאמיסאריאט – מיט די אותיות:

K W Z Ź Ż

פאר דער פאבאר=קאמיסיע, נומער 3

(על. קאשטשושקי 21)

פאבאראוצעס פון די יאהרגענג 1908 קאט. B פון 10 און 14 קאמיסאריאטען – אלע אותיות.

50.000 איינשפריצונגען געגען בויך-טיפוס

(מ) דער געזונדהייטס-אמט ביים מאגיסטראט וועט היי-יאהר אדורכפיהרען אנ'ערך 50.000 איינשפריצונגען געגען בויך-טיפוס ביי פערזאנען, וואס וואוינען אויף די שטחים פון צווייטען און אכטען סאניטאר-אויפזיכטס-רעוויר.

די פאראיאהריגע געגען-טיפוס-אימפונגען האבען געגעבען א גלענצענדען רעזולטאט: פון 27 טויזענד געאימפטע זענען בלויז קראנק געווארען 8 פערזאן.

א מאדנער מין נקמה

ער גיסט גאר נאפט אין שכנ'ס ברונען

(2) דאס קרייז-געריכט האט נעכטען געהאט צו בעהאנדלען אזא ענין: דער פויער סטאניסלאוו סומולא פון דארף מיכאוו הינטער לאדז. האט מחמת נקמה אין זיין שכן געגאסען איהם נאפט אין זיין ברונען אריין.

ער האט דערפאר בעקומען א פסק 14 טאג אומבעדינגטען ארעסט.

געפיהרט לאדזער סוחרים איז באד אריין

די צוויי „שלייען" האט מען געטון דערוויל בעפרייען, און איצט זוכט מען דעם „העכט"...

(2) דער לאדזער פאליציי איז מיט א קורצער צייט צוריק געלונגען צו ליקווידירען א געשיקטע אפעריסטען-חבריא, וואס האט געפיהרט אין באד אריין אויף אן אנשטענדיגען אופן עטליכע לאדזער סוחרים.

דער ענין שטעלט זיך פאר מעהר-ווייניגער אזוי:

אין דעצעמבער 1929 זענען צו סאמועל קלוגערן און ישראל שפערבערן געקומען צוויי יונגעלייט, סטאניסלאוו סטאנקיעוויטש און הענריק מינדעל, און פערפיהרט אונטערהאנדלונגען מכוח אפקויפען דעם לאקאל פון די דאזיגע סוחרים. ביידע האבען זיי זיך פארגעשטעלט אלס סוחרים פון ווארשאווע און איבערשלעזיען, און פארגעשלאגען צו בעצאהלען פאר'ן לאקאל 3 טויזענד זלאטעס אין קונדישע וועקסלען. די אונטערהאנדלונגען האבען אנגעהאלטען א לענגערע צייט און ביידע לבידי, בעקענענדיג זיך צווישען זיך אביסעל נעהנטער, האבען סטאנקיעוויטש און מינדעל געבארגט ביי שפערבערן און קלוגערן 5 טויזענד זל. אין מזומן געלד, פער משכונ'דיג וועקסלען און עטליכע באלען סחורה. אויף וועלכע זיי האבען געוויזען פראכטען. אז זיי האבען צום טערמין נישט צוריקגעגעבען דעם גמילת חסד, האבען די לאדזער סוחרים געעפענט די קאסטענס מיט די סחורה, און האבען ערשט דאן דערזעהן, אז מ'האט זיי אנגעפיפען באופן גדול... (זאלען עס אונזערע שונאים פערמאגען, וואס דאר'ט איז געווען סחורה!), מיט א פאר וואכען שפעטער איז אויך קלאר געווארען, אז די וועקסלען זענען אויך א שאס פולווער נישט ווערט. שפערבער און קלוגער האבען דאן וועגען דער גאנצער זאך געמאלדען אין אויספארשונגס-אמט, וועלכער האט שוין אגב „געהאט אויף לאגער" אנקלאגעס געגען די אפעריסטען מצד א רייה לאדזער סוחרים, וועלכע זיי האבען אויך געפיהרט אין באד אריין אויף אזא, אדער אן'עהנליכען אופן.

זיי פלעגען קויפען פאר וועקסלען (וואס זענען קיינמאל נישט געצאהלט געווארען) פערשידענע סכומים סחורות, וואס זיי פלעגען בעפעהלען צו שיקען קיין ווארשיסלאוו דורכ'ן עקספעדיציאנס-הויז פון רובינליכטען, אבער ווי ס'איז שפעטער קלאר געווארען פלעגען זיי די סחורות אפנעהמען ביי רובינליכטען און פערקויפען אויפ'ן ארט.

אזוי-ארום זענען בעשווינדעלט געווארען: גוסטוו פייפער, א. גאטעוויטש, ה. צוקערקאוויטש, שייע טייטעלבוים, בוני גלאבוס, עזריאל וואלפאוויטש, פעליקס לעסמאן, שייע צווייגהאפט, א. ווענגראווסקי און שפערבער מיט קלוגערן.

נאך אן אדורכגעפיהרטער אויספארשונג האט מען סטאנקעוויטש מיט'ן מינדלען ארעסט'ט, און אז מ'האט זיי געהאט פערהער'ט, זענען זיי ארויסגעלאזט געווארען פריי אויף קויציע. דערפאר אבער איז נאך דער פאליציי נישט געלונגען צו פאקען זייער הויפט-שותף יעקב העכט, נאך וועלכען מ'האט פונאנדערגעשיקט שטעק-בריף.

חוצ'ן לייזען די פאר גראשען.

וואס וויל נאר דאס סוחרטום פון לאדז און לאדזער וואיעוואדזטווע?

(א) עהערנעכטען זענען אין א רייה שטעט און שטעטלעך פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע, ווי אויך אין לאדז פארגעקומען בעראטונגען פון סוחרישע ארגאניזאציעס, געווידמעט דעם שווערען קריזיס. אין דער ערשטער רייה איז ארויסגערוקט געווארען דער פערלאנג, ס'זאל וואס-שנעלער אנגענומען ווערען דער פראיעקט פון דער שטייער-פעראנדערונג, וועלכער איז פארגעלעגט געווארען דער רעגירונג דורך דעם פערבאנד פון האנדעלס-און אינדוסטריע-קאמערן, און אין וועלכען איז פארגעזען פאראויסגעזעהן: 1) די גרעסערע השפעה פון די האנדעלס-קאמערן און ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס ביים בעשטימען שאצונגס-קאמיסיעס פון דעלעגאטען, וועלכע בעלאנגען צו דיזעלבע ארגאניזאציעס; 2) דאס איינפיהרען דעם פרינציפ פון פולער אפענקייט ביים אפשאצען און געבען הנחות סיי ביים אינדוסטריע- און סיי ביים אומזאץ-שטייער; 3) דאס פערקלענערען די פראצענטער און די עקזעקוציע-קאסטען פאר'ן נישט צאהלען צו דער צייט די שטייערען.

ווייטער שטעלט דאס סוחרטום פעסט, אז די עקזעקוציע-אקציע מצד בעזונדערע פינאנץ-אמטען וואס איז איצט פערשטארקט געווארען, בנוגע איינמאהנען פערלעגענע שטייערען, קאן ברענגען צו דער ליקווידירונג פון הונדערטער און טויזענדער האנדעלס-אונטערנעהמונגען, וועלכע געפינען זיך סיי-ווי אין א קריטישער לאגע צוליב דעם ווירטשאפטליכען קריזיס, א. אז. וו. א. אז. וו.

די דעזידעראטען פון דעם לאדזער סוחרטום, וואס זענען אנגענומען געווארען אויף די פערזאמלונגען, וועלען פארגעשטעלט ווערען דעם פרעזעס פון דער לאדזער פינאנץ-קאמער, דער לאדזער האנדעלס- און אינדוסטריע-קאמער, דעם האנדעלס-מיניסטער, ווי אויך דעם פינאנץ-מיניסטער.

דענטיסטישע קאבינעטען

וועלען אונטערליגען א סאניטאר-אינספעקציע

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט די סאניטאר-מאכט היינטיגע וואך צוטרעטען צו דורכפיהרען אן אינספעקציע פון די דענטיסטישע קאבינעטען אין לאדז. די אינספעקציע ווערט אדורכגעפיהרט, מחמת איניגע קאבינעטען האבען נישט קיין ענטשפרעכענדע סאניטארע איינריכטונגען.

א צירקולאר פון געזונדהייטס-דעפארטאמענט ציים אינערן-מיניסטעריום, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען היי-יאהר, ווייזט בפירוש אן ס'ארט איינריכטונגען עס דארפען איינגעפיהרט ווערען, און די דענטיסטישע קאבינעטען, וואס וועלען זיך נישט האבען ב'ז איצט צוגעפאסט צו די פאראדנונגען פונ'ם צירקולאר, וועלען מוזען ליקווידירט ווערען.

א יאהר שווערע טורמע

פאר פיהרען א קאמוניסטישע טעטיגקייט

(2) חיים ראזענבערג (פון ציגעל-גאס 29) איז נעכטען פערמשפט געווארען דורכ'ן קרייז-געריכט אויף א יאהר שווערע טורמע פאר'ן טיילען קאמוניסטישע אויפרופען אויף בידערמאנס פאבריק.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיושורען.

(2) ק. לייננוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פעטריקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעלגאס 32), י. צימפער (וואלטשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפ-יורקאווסקא 27).

פון האנדעלס-געריכט
אמת, א ביסעל וועניגער. אבער די פונטען בלייבען פונטען.— די קרעדיטארען זענען דא, און די באלעבאטים לאו דוקא

דאס אפעלאציע-געריכט האט צוגע'משפט, אז די באנקראטירטע לאדזער פירמע „יורשים פון חילהעלם לורקענס" דארף רעגולירען מיט דער פירמע „שונק און קאמפ." אין ברעדפארד פונקט ווי מיט אלע אנדערע איהרע קרעדיטארען, ד. ה. צו בעצאהלען 15 פראצ. פון איהר חוב אין צוויי גלייכע יעהרליכע ראטעס, און די פראצענטער פאר'ן פערשפעטיגטען טערמין דארפען ליידען ביידע פירמעס גלייכמעסיג.

פון דעם אלגעמיינעם חוב, אלזא, פון די 4,422 ענגל. פונט, 11 שילינג און 8 פענס, דארף לורקענס בעצאהלען 633 פונט שטערלינג, 1 שילינג און 9 פענס.

די בקשה וועגען דעוואלוואירען דעם חוב אויף געלד. דייטשע מארקען איז אפגעווארפען געווארען...

* * *

דעם 16 מאי 1931 האבען זיך פערזאמעלט די קרעדיטארען פון דער באנקראטירטער פירמע „פעראייניגטע פויליש-אונגארישע ווייןהענדלער און פראדוצענטען" (לאדז, אנדזשעיא 7) און געבילדעט א קרעדיטארען-פערבאנד, מחמת קיין איינער פון די באלעבאטים פון דער דאזיגער פירמע האט זיך נישט געמאלדען אויף דער פערזאמלונג און נישט געמאכט קיין שום רעזאלוציע-פארשלאגען (די באלעבאטים זענען: טשישאוויטש און טשילאז וועלכע וואוינען שטענדיג אין אויסלאנד, און חיים אייכענבוים און יאדוויגא לובא — לאדזער).

אלס ענדגילטיגער סינדיק און קאסירער פון פערבאנד איז איינשטימיג אויסגעוועהלט געווארען אפל. אדוו. הענריק וואלמאן.

דאס האנדעלס-געריכט האט בעשטעטיגט סיי דעם קרעדיטארען-פערבאנד, סיי דעם סינדיק.

בלוטיג געשלעג אויף מעסערס
צוליב א סכסוך וועגען א יאטקע

אויף לוטאמירסקא 23 („גאשטשינסקי דוואר") איז בעכטען 6 א זייגער אינדערפריה פארגעקומען א בלוטיג געשלעג וועגען א געשעפטליכען סכסוך, וואס רעזולטאט פון דעם דאזיגען געשלעג זענען 3 מענשען ערנסט פערוואונדעט געווארען. מיר דערוויסען זיך וועגן דעם פאלגענדע פרטים: אין דעם דערמאהנטען הויז געפינט זיך א יאטקע וועלכע האט געהערט צו די קצבים אהרן סראקא און זקן ראדזשאל מיט א צייט צוריק איז אהרן סראקא געשטארבען און איבערגעלאזען 7 זוהן מיט א טאכטער, פון דעמאלט אן איז אויסגעבראכען א מחלוקה צווישען סראקאס יורשים און ראדזשאלען וועגען דער יאטקע, אלע פרובען צו ערלעדיגען דעם סכסוך אויף א פרידליכען אופן האבען זיך נישט איינגעגעבען און ענדליך איז נעכטען געקומען צו דעם בלוטיגען פארפאל.

6 א זייגער אינדערפריה זענען אין דער יאטקע געקומען די ברידער איטשע און וואלף סראקא צוזאמען מיט זייער שוועסטער. ווען מ'האט געעפענט די יאטקע האבען זיי נישט ערלויבט צו הענגען ראדזשאלען פלייש אין זייער העלפט, מ'האט זיך אנגעהויבען צו קריגען און בעת דער מחלוקה האט ראדזשאלס זוהן יחזקאל געגעבען א שטארקען קלאפ דער פריילין סראקא, איהר עילה האבען זיך אנגענומען איהרע ברידער און ראדזשאלען צו הילף איז אויך געקומען זיין פאטער און נאך א ברודער. ס'איז ענטשטאנען א מוראדיג געשלעג מיט געווער און מעסערס. ס'איז געווארען א גרויסער טומעל, ס'האבען זיך ארייגעמישט די שכנים און די אנגעקומענע פאליציי און דאס געשלעג איז ליקווידירט געווארען.

אין רעזולטאט פון דעם בלוטיגען געשלעג זענען שווער פערוואונדעט געווארען מיט מעסערס די ברידער איטשע און וואלף סראקא און זקן ראדזשאל די פערוואונדעטע האט ערטיילט הילף די שטאטישע פאגאטאוויע.

טעמפעראמענטפולער לאדזער שטעפער
איז יעדער שטאט לאזט ער איבער א ווייבעל און אנטלויפט מיט א פרישער געליבטער

אין ווילנער „אווענד קוריער" לייענען מיר: „מיט אנ'אנדערהאלבען יאהר צוריק איז קיין ווילנע ארפגעקומען א לאדזער יודישער יונגערמאן ראובן מ. אין דער בעגלייטונג פון א פרוי.

דער יונגערמאן האט זיך בעזעצט אין ווילנע.

זייענדיג לויט'ן פאך א שטעפער-ארבייטער האט ער פערהעלטנישמעסיג גיך זיך איינגעארדענט אין ווילנע בעקומענדיג דא א פאסטען אין א מעכאנישע שיך-פאבריק.

די פרוי, וועלכע איז געקומען מיט איהם האט ער ארויסגעגעבען אלס זיינע א געזעצליכע פרוי.

שפעטער האט מען זיך דערוואוסט, אז דער שטעפער מ. האט איבערגעלאזט אין לאדז א פרוי מיט א קינד און איז אנטלאפען פון דארט מיט זיינע א געליבטע מיט וועלכער ער האט זיך בעזעצט אין ווילנע.

ס'האט זיך אויך ארויסגעוויזען, אז אין לאדז האט מ. אנגעזעצט און האט אפילו געהאט אויף זיך א פראצעס.

אין ווילנע האט זיין געליבטע מיט וועלכער ער האט חתונה געהאט, געהאט פון איהם א קינד.

לעצטענס האט מ. אנגעהויבען פערפאלען צו ווערען אויף גאנצע טעג און נעכט, די פרוי האט פריהער נישט געוואוסט מיט וואס דאס דערקלערט זיך. איהם אנגעהויבען נאכצושפירען און זיך איבערצייגט, אז מ. פערראט איהר.

זי איז דערגאנגען, אז ראובן מ. האט זיך פערליבט אין א ווילנער פריילין און פערברענגט מיט איהר די גאנצע צייט.

מיט עטליכע טעג צוריק איז ראובן מ. פלוצלונג ווי אין וואסער אריין.

א לענגערע צייט איז נישט געלונגען צו דערגיין וואס האט מיט איהם פאסירט, ערשט איינערנעכטען האט זיך די פרוי דערוואוסט, אז מ. האט אפגעטון מיט איהר דאס זעלבע, וואס מיט זיין לאדזער ווייבעל, אז ער איז אנטלאפען מיט אנ'אנדער געליבטער איבערלאזענדיג איהר אהן מיטלען צום לעבען מיט א קליין קינד אויף די הענד.

די פרוי האט זיך געווענדעט צו דער אויספארשונגס-מאכט בעשולדיגענדיג איהר מאן אין ביגאמיע.

נאך איהם זענען פונאנדערגעשיקט געווארען שטעק-בריף".

א ריזיגע דארפס-שרפה
מיידעלע האט געוואלט ראטעווען איהר קאנאריקל און ס'קעצעל, איז זי אליין פערברענט געווארען

(2) נעכטען ביינאכט איז פארגעקומען א ריזיגע שרפה אין דארף נאלאוויצע ביי לאדז. דאס פייער האט זיך צוליב'ן ווינט פערשפרייט זעהר שנעל, און אין די פלאמען זענען אומגעקומען 17 דארפס-ווירטשאפטען, 16 הייזער, 18 שפייכלערס 17 שטאלען און 20 שאפעס. עס זענען פערברענט געווארען א סך בהמות, ווי אויך תבואה און אקער-כלים.

בעת'ן לעשען די שרפה זענען פארגעקומען דריי אומגליקס-פאלען: די 7 יאהריגע טעכטער'ל פון א פויער, מאריא פורמאנסקא איז אריינגעלאפען אין א ברענענדען הויז, כדי צו ראטעווען איהר קעצעל און קאנארעק. אין דעם זעלבען מאמענט אבער איז אראפגעפאלען דער ברענענדער פולאפ, און דאס מיידעל איז אומגעקומען אין די פלאמען.

הויך איהר זענען נאך שטארק צו'שרפ'עט געווארען די פויערים סטאניסלאוו וואישאק און וואיטשעך ניעלאסקי, און אין א שווערען צושטאנד האט מען זיי אפגעפיהרט אין א שפיטאל קיין לאדז.

די ערשטע אויספארשונג האט ארויסגעוויזען אז דאס דארף האט אונטערגעצונדען אויס נקמה א לאדזער שלעפער זיגמונט קאוואלסקי (פון שע. ראקא 8) מחמת מ'האט איהם נישט אריינגעלאזט איבערנעכטיגען. מ'האט איהם ארעסטירט און דעם ענין פיהרט דער לאדזער אויספארשונגס-אמט.

בעפאלען א יוד אין זשאקאוויץ און צושלאגען ביז בלוט

אזוי ווי יעדען זומער האבען אויך היי-יאהר די ליעטניקעס פון זשאקאוויק אויסצושטעהען צרות פון די דארטיגע שקצים. יעדען יוד וועלכען מען טרעפט אליין, א הילפלאזען שלאגט מען ביז בלוט און ווער ס'זאל זיך איינשטעלען פאר איהם איז בישטא.

היינטיגען זונטאג איז געגאנגען איבערן וועג דער יודישער יונגערמאן שמעון יוסף קושער, ער איז בעפאלען געווארען דורך עטליכע שקצים און מורא'דיג צושלאגען געווארען, דאס איז שוין נישט דער ערשטער פאל אין היינטיגען יאהר ס'וואלט בדאי געווען, אז דארט זאל זיך געפונען א פאליציי-פאסטען און אויך די דארטיגע ווירטס-לייט אליין דארפען פערשטעהען, אז צוליב זייער טובה וועגען דארף דאס לעבען און געזונד פון די ליעטניקעס זיין געזיכערט.

Z PRAWAMI GIMNAZJÓW PAŃSTWOWYCH

Gimnazjum Humanistyczne Męskie

I. KACENELSONA

Środmiejska 5, tel. 151-79 (dawniej Cegielniana 28)

די עקזאמענס פאר נייע שילער קומען פאר (לעקציאנס-סיסטעם). מיט אנמעלדונגען זיך ווענדען אין קאנצעלאריע טאג-טעגליך פון 9 – 2 פארמ. און פון 5 – 7 נאכמ.

אין דער פרעבעל-שולע (גן-ילדים) ווערען אנגענומען קינדער אין עלטער פון 4 יאהר. אין די אנפאנגס-קלאסען – פון 6 יאהר אן.

די דירעקציע.

ה' שמואל זשוכאוויצקי
קומט הי נט קיין לאדז

ה' שמואל זשוכאוויצקי, דער „אלוף מגדיאל" ווי מען רופט איהם, גרינדער און פיהרער פון דער בעוואוסטער קאלאניע מגדיאל אין ארץ ישראל, וועלכער ווײלט לעצטענס אין פוילען, קומט היינט קיין לאדז.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם ארדענט איין דער היגער „קרן היסוד"-קאמיטעט היינט 8.30 אווענד אין אייגענעם לאקאל א פערזאמלונג, אויף וועלכער דער חשובער גאסט וועט רעפערירען וועגען דער איצטיגער לאגע אין ארץ ישראל.

צו דער פערזאמלונג זענען איינגעלאדען געווארען די עסקנים פון „קרן היסוד".

בלוט, הויט און נערוועו-קראנקע

דערגרייכען דורכ'ן געברויך פון נאטירליכען ביטערוואסער

FRANCISZKA JÓZEFA

די געארדענטע פערדייאונגס-פערהעלטנישען, צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעקעס.

קופאן
אויף א יורידישער עצה
גילטיג דינסטאג דעם 9-טען יוני

א בעקאנטער יוריסט
ערטיילט יורידישע עצות
פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאקציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.
אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט"
– פון דעם זעלבען טאג. –

די מאטורע-עקזאמענס אין דער קאצענעלסאן-גימנאזיום

אין דעם גוט-בעקאנטען גימנאזיום פון אונזער בעליבטען דיכטער און פעדאגאג יצחק קאצענעלסאן זענען היי-יאהר פארגעקומען די ערשטע מאטורע-עקזאמענס, וועלכע האבען געגעבען אן איבערראשענדען רעזולטאט. אלע שילער פון דער אכטער קלאס זענען צוגעלאזען געווארען צו די עקזאמענס און האבען בעקומען גלענצענדע מאטורע-צייגנישען.

שוין דער פאקט אליין בעווייזט אונז, אויף וואס פאר א הויכען ניווא דאס גימנאזיום איז אויסגעשטעלט געווארען און וואס פאר אנ'ערציהונג די שילער בעקומען אין דעם מוסטערהאפטען לעהר-אנשטאלט, וואס לאדז פערמאגט.

עס איז איבעריג צו דערמאנען, אז אויך די העבראאישע מאטורעלע עקזאמענס, וועלכע זענען דא נישט-לאנג פארגעקומען מיט צוויי חדשים פריהער ביי דער פערזענליכער אנוועזענהייט פון דיכטער און זיין העבראאישען לעהרער-פערסאנאל האבען זיך גלענצענד איינגעגעבען און בעוויזען וואס פאר א גרויסען יודאאיסטישען באגאזש די שילער האבען ערווארבען אין משך פון זייער שטודיום.

ביי דער געלעגענהייט איז אויך נויטיג צו בעמערקען, אז שוין פונ'ם נייעם שול-יאהר אן ווערט קאצענעלסאנס גימנאזיע איבערגעטראגען אין א ספעציעלען פיר-שטאקיגען בנין, וועלכער געפינט זיך אין סאמע צענטער פון דעם יודישען לאדז.

די געביידע איז געבוים געווארען לויט די לעצטע מאדערנע איינריכטונגען און איז אין פערגלייך מיט אלע קאמפארטען, וועלכע עס פאדערט זיך פאר א גימנאזיום פון אזא גרויסען פערנעהם.

דער זעלטענער גוט-צונעקליבענער לעהרער-פערסאנאל, אין דער שפיץ פון וועלכען עס שטעהן אזעלכע פעדאגאגען ווי ד"ר האלצבערגער, ד. דאמבראווסקי און דער לייטער פון די העבראאישע למודים, דער דיכטער קאצענעלסאן אליין, זענען א גענוגענדע גאראנטיע פאר די עלטערן, וואס בלאנדזען פאר יעדען נייעם שול-יאהר זוכענדיג פאר זייערע ליבע קינדערלעך די פאסענדע שולע, אין וועלכער עס געהען האנד ביי האנד נאציאנאלע און וועלטליכע בילדונג.

* * *

די מאטורע-צייגנישען האבען בעקומען פאלגענדע שילער: בוזין יוסף, פיינשטיין בן-ציון יצחק יאסיפאוויטש שמואל, קארא חיים, קאנאוויטש יצחק, לובינסקי אברהם און שיליסט הערש.

פון דוד הערמאן טעאטער

היינט, דינסטאג, מארגען, מיטוואך און דאנערשטאג גאסטראלירט די טרופע אין קאליש. עס ווערט געשפילט „דער טויבער" פון בערגעלסאן און „ראסטע" פון יאן פאבריציוש.

פרייטאג — פייערליכע פרעמיערע פון יעקב פרעגערס „נסיון" א דראמאטישע לעגענדע וועגען דער ליבע פון א שרה'ס טאכטער און אן אָרימען שניידער'ל, וועלכער ווערט לעבעדיגערהייט בעגראבען.

דער אינטערעסאנטער איגהאלט, אויסשטאטונג און שפיל פון די געוועזענע שוישפילער פון דער ווילנער טרופע גיט די פולע גאראנטיע פאר דעם זיכערען דערפאלג פון „נסיון" ובפרט, אז אין דער פארשטעלונג בעטייליגט זיך דער פרעמיער יוסף קאמען, וועלכער בעווייזט זיך אין 3 געשטאלטען פונ'ם „אשמדאי", „יאן" און „בדחן".

פון פרייטאג האט די דירעקציע רעדוצירט די פרייזען פון בילעטען. די פרייזען וועלען זיין טעגליך פון 50 גר. ביז 1,50 גר., שבת פון 75 גר. ביז 2 זל.

ראדיא-פראגראם
דינסטאג ד. 9 יוני

11.58 צייט-סיגנאל. 1.15 גראמאפאן-מוזיק. 1.25 טאג-פראגראם. 3.25 הפסקה. 3.45 פארלעזונג. 4.00 „ליטעראריש-פאליטישער-אווענט". 4.47 גראמאפאן-מוזיק. 4.50 קאמוניקאטען פאר פישער און שיפער. 5.10 פארלעזונג. 5.35 גראמאפאן-מוזיק. 6.00 פארלעזונג. 7.00 פאפולערער קאנצערט. 7.20 פערשידענעס. 7.40 גראמאפאן-מוזיק. 8.00 קאמוניקאטען פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. 8.10 רעדיא-טאג-בעריכט. 10.00 אווענד-מוזיק. 10.15 פעליעטאן. 12.00 קאמוניקאטען.

לעמבערגער יודיש מיידעל פערפיהרט געווארען פון א דייטשען פרויען-הענדלער

לעמבערג.

וויפיל מען בעקעמפט אלץ דעם פרויען-הענדלער, וויפיל דאס געזעץ און אלע אירגאניזאציעס לעגדער איז זיך אלץ נישט נוקם אן די געמיינע פערפיהרערס פון יונגע, נאאיווע מיידלעך, געלונגט אבער דאך פון צייט צו צייט די פינסטערע בריאים צו פאנגען אין זייער נעץ אומשולדיגע קינדער, און זיי דאן צו פערקויפען אין שאנד-הייזער.

די פערברעכערישע פרויען-הענדלער ארבייטען אויף פערשידענע אופנים. זיי שרעקען זיך נישט אפ פאר קיין איינציגע מיטעל אבי פון די קרפעפרס פון יונגע ערליכע קינדער צו מאכען זיך פערמעגענס.

ווידער איז ערגיץ וואו פערשוואונדען געווארען א לעמבערגער יודיש מיידעל און מען ווייסט נישט, וואו איהר געביין איז אהינגעקומען. עס זענען פארהאן השערות און אפילו בעווייזען, אז דאס דאזיגע מיידעל איז פערפיהרט געווארען פון ארויען-הענדלער.

דאס מיידעל הייסט יאדוויגא קאפלאן, 22 יאהר אלט, און זי האט געוואוינט אויף טשארטאריסקי-גאס. מיט דעם דאזיגען מיידעל איז געשעהן פאלגענדעס:

מיט א יאהר צוריק האט פריילין קאפלאן בעקומען א פאסטען אין בידגאשטש. פון צייט צו צייט פלעגט אבער פרל. קאפלאן מאכען אויספליגען קיין פוזען, וואו זי פלעגט זיך אפט צוזאמענטרעפען מיט א לעמבערגער אינזשינער, א געוויסען י. פעדיאן.

איינמאל ווען פרל. קאפלאן איז געקומען קיין פוזען, האט זי דער אינזשינער פערבעטען אין א צוקערניע. דארט האט ער זי דערוויל געלאזט זיצען ביי א טיש און אליין איז ער צוגעגאנגען צום טעלעפאן, וואו ער האט געהאט א לענגערן געשפרעך מיט אימיצען, די קאפלאן אליין האט דערוויל געלייענט א צייטונג.

דערוויל איז צו דער קאפלאן צוגעקומען עפעס אן'אומבעקאנטער פערשוין און זי געבעטען די צייטונג אין איינוועגס האט זיך דער דאזיגער בחור פאר דער קאפלאן פארגעשטעלט און מיט איהר פערפיהרט א שמועס און זיך פארגעשטעלט אלס לייטער פון א גרויסער האנדעלס-אונטערנעהמונג אין בערלין, און אז ער הייסט ווילהעלם ווענצעל.

זייט דעמאלט האט ווענצעל זעהר אפט בעזוכט די קאפלאן, וועלכע איז איבריגענס אויך געווען א זעהר שעהן מיידעל.

פערשטעהט זיך, אז א קורצע צייט איז מען בעקאנט געווען און באלד האט מען צו מזל געשריבען תנאים, באלד האט מען געפראוועט א חתונה. און דאס יונגע פאר פאלק איז ארויסגעפאהרען אויף א „האכצייטס-נסיעה" קיין בערלין.

תחילת האט דאס יונגע ווייבעל געשריבען בריף צו איהרע עלטערען און דאס גאר וואוילע. זייט א פאר וואכען איז יאדוויגא פערפאלען ווי שטיין אין וואסער און גיט נישט פון זיך קיין שום לעבענס-צייכען.

די פערצווייפעלטע עלטערען האבען זיך געווענדעט צו דער פאליציי, אז זי זאל זיי העלפען אויסזוכען זייער אהינגעקומענע טאכטער. די לעמבערגער פאליציי האט זיך געווענדעט צו דער בערלינער פאליציי.

בעכטען האט אלזא די לעמבערגער פאליציי בעקומען א תשובה פון בערלין, אז ווענצעל איז שוין א פאר מאל בעשטראפט געווארען פאר טרייבען געהיימע פראסטיטוציע און לעצטענס איז ער אויך אפילו געווען פערמישט אין א גרויסער פרויען-הענדלער-אפערע, איהם איז אבער פאר דער אז עס טירונג געלונגען צו אנטלויפען און ביז איצט איז ער איבערהויפט נישט געווען געמאלדען אין דייטשלאנד.

העכסט וואהרשיינליך, האט דער באנדיט, דאס מיידעל ערגיץ פערפיהרט אין א שאנד-הויז.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
4 צעגעלניאנא 4
פריהער צעגעלניאנא 36) טעל. 90-216.
ספעציעל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע. עלע קטר אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

PALMA-PATENT
8-ונג, רעטניקעס!
אנשטאט זיך בארגען א בעט אויף אפנויי-געלד
פערזעהט אייך בעסער פאר'ן זעלבען געלד
מיט אן'עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ
Palma-Patent
וואס איז אלעמען בעקאנט מיט זיין פראקטישקייט, דויער האפטיגקייט
און עסטעטישקייט מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר.
אויף לאגער שטעטס א גרויסער אויסוואהל לעזשאקעס, פעלד-בעטלעך, פעלד-בענקלעך - ווי אויך -
מאטראצען
גאבעטעס, שטאקאווע און קאנאדיסקע קאזעטקעס, טאפטשאנעס, מעטער-מאסען
רעיעלע בעהאנדלונג! פאבריקס-פרייזען! זעמטליכע רעפאראטורען;
הויז לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 85-131 דעטייל

יודישע נייעס

וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס אין טשעכיען

פראג (י.ט.א.) לויט די פראוויזארישע אויסרעכנונגען פון רעזולטאט פון די וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס אין טשעכיען, וועלען די אלגעמיינע ציוניסטען דורכפיהרען 3 מאנדאטען, פועלי-ציון – 3. מזרחי – 2, רעוויזיאניסטען – 2, ראדיקאלע ציוניסטען 1 דעלעגאט.

צוזאמענפאהר פון „אגודת ישראל" אין האלאנד

אמסטערדאם (י.ט.א) אין ראטערדאם אין די טעג פארגעקומען די יעהרליכע קאנפערענץ פון דער האלענדישער „אגודת ישראל". די קאנפערענץ האט אזישען אנדערען בעשלאסען נישט קומען אין קיין שום געביט אין קאנטאקט מיט די קהלות פון די ליבעראלע יודען.

אנ'ערפינדונג פון א שוחט

אמסטערדאם. (יט"א) דער היגער יונגער שוחט ו. וואדער האט אויסגעארבייט א נייע אפאראט, וועלכער מאכט מעגליך שמערצלאז אומצווארפען די בהמה איידער זי ווערט געשאכטען. דער שוחט וואדער האט זיין ערפינדונג פאטענטירט.

מאסאריק אין העברעאיש

פראג. (יט"א) אין פערלאג פון יוסף פלייש אין פראג איז ארויסגעגעבען געווארען אין העברעאיש פראזע. מאסאריק'ס בוך „די אידעאלען פון דער מענשהייט". די איבערזעצונג האט געמאכט דער לעקטאר פון דייטשען אוניווערזיטעט אין פראג ד"ר יוסף קירש. דאס בוך איז ארויסגעגעבען געווארען ביי דער מיטהילף פון טשעכישען בילדונגס-מיניסטעריום.

קאנצערט פון חיה'לע גראבער אין פאריז

פאריז, (יט"א) אין גרויסען זאל פון „סאסיעטע סאוואנט" איז דא פארגעקומען א קאנצערט פון יודישע פאלקס-לידער פון דער בעקאנטער יודישער שוישפילערין חיה'לע גראבער. דער זאל איז געווען פול מיט יודישער, פראנצויזישער און רוסישער אינטעליגענץ, וועלכע האט די ארטיסטען זעהר ווארים אויפגענומען. די פראנצויזישע קריטיק לויבט די ארטיסטישע לייסטונגען פון פרוי גראבער, הויפטזעכליך אין די חסידישע מעלאדיעס.

שענדונגען פון 2 יודישע בית-עולם'ס אין דייטשלאנד

בערלין. (יט"א) דאס „איזראעליטישע פאמיליען-בלאט" טיילט מיט וועגען ווייטערע שענדונגען פון צוויי יודישע בית-עלמין'ס אין דייטשלאנד.

אין שטעטעל עכצעל (העסען) זענען עטליכע מצבות און דער איינגאנג אין בית-עולם צעשמירט געווארען מיט האקענקרייץ-צייכענס. ווער די שענדער זענען, ווייס נישט די פאליציי.

אויף דעם בית-עולם אין שטעטעל פליסטערען (אין דער נאהענט פון טאכען) האבען כוליגאנעס צובראכען 4 מצבות און געשענדעט די קברים. אין דעם שטעטעל איז שוין נישטא קיין יודישע קהלה זייט איינזיגע יאהר. דער בירגערמייסטער האט בעשטימט א בעלוינונג פון 200 מארק פאר כאפען די כוליגאנעס. ביז איצט זענען זיי אבער געבליבען אונענטדעקט.

אנשטאט א שוהל — אנ'ארבייטער-קלוב

מאסקווא, (י. ט. א.) פון סוכום, גרוזיע, ווערט מיטגעטיילט, אז די ארטיגע שוהל, איינע פון די עלטסטע סינאגאגעס אין דעם דאזיגען לאנד, איז איבערגעמאכט געווארען אויף אנ'ארבייטער-קלוב. לויט דעם אפיציעלען בעריכט, זאלען אלע מאפללים פון דער שוחל, אויסער איינער, א געוויסער מאריקאשווילי, זיך האבען ארויסגעזאגט פאר ליקווידירען די שוהל און איינארדנען אין איהר אנ'ארבייטער-קלוב.

„דאס רומשינסקי-בוך"

ניו-יארק. א שעהנע מתנה איז אונטערגעטראגען געווארען דעם בעריהמטען יודישען קאמפאזיטאר און טעאטראל יוסף רומשינסקי צו זיין 50-טען געבורטסטאג, וואס איז דא נישט לאנג זעהר פייערליך געיומטובט געווארען אין ניו-יארק. דאס איז דאס פראכטפול ארויסגעגעבענע „רומשינסקי-בוך", רעדאקטירט פון מ. אשעראוויטש, צ. ה. רובינשטיין, ז. זילבערצוויג, וויליאם עדלין, ה. עהדענרייך, י. קירשענבוים און ש. פערלמוטער. מיט ארטיקלען וועגען יובילאר פון די רעדאקטארען גופא און פון זלמן זילבערצוויג, ז. רייזען, אב. קאהאן, ד"ר א. מוקדוני, ראובן גוסקין, יעקב קאליך ב. וולאדעק, מאריס שוואוץ, ד"ר יעקב שאצקי יעקב ראפאפארט, ב. באטוויניק, גרשום באדער אנשל שור, באריס טאמאשעווסקי, שלום סעקונדא, יצפים ישורון, ל. מלאטעק, מאקס גאלדינג א"אנד, די צווייטע אפטיילונג פון דעם שיינעם יובילי-בוך ענטהאלט אנ'אויסוואהל פון רומשינסקיס שריפטען וועגען יודישער מוזיק און טעאטער.

דער „פוילישער שטערן"

16) סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט-קריג

הארי האט זיך פליצק מישב געווען.

ארויסגיין? דאס האט געהייסען אז ער איז עובר אויפ'ן בעפעהל פונ'ם קאמענדאנט... נישט ארויסגיין? דאס בעדייט אז ער פערלירט א בייע מעגליכקייט צו זעהען די טענצערין... אנקלינגען טעלעפאניש אויפ'ן נומער וואו דער קאמענדאנט האט אנגעוויזען?.. אבער נור-על-דין האט דאך בפירוש געפאדערט אז ער זאל קומען אליין...

סוף כל סוף מוז דאך, דער קאמענדאנט פערשטיין, אז ס'קאנען פאסירען אומפאראויסגעזעהענע זאכען!...

ניין, ער מוז גיין!...

— איך קום באלד!

— גוט! — האט מען געענטפערט אויף יענער זייט דראט, און מ'האט אפגעלייגט דאס טעלעפאן-טרייבעל.

אין קארידאר האט הארי בעגעגענט די אלטע משרתת, וועלכע האט איהם געמאלדען אז זי מוז געהן איינקויפען אין סטעניגג.

הארי האט איהר דאן ערקלערט, אז ער גייט אויך אוועק, אז ער וועט נישט צוריקקומען צום טיי.

ער האט מיטגענומען א שווערען שטעקען און איז ארויס פון דערהיים.

דער הימעל האט זיך אנגעהויבען צו בעדעקען מיט וואלקענס און פון דער בלאטע האט זיך געהויבען א טומאן.

הארי האט פערקירעוועט אויף ליבקס און האט אוועקגעשפרייזט מיט'ן שאסע-וועג, פאבעגלייט מיט'ן לופט מיט'ן שווערע ן שטעקען.

געגאנגען איז ער אזוי א האלבע שעה אני-ערך, און פלוצים האט ער בעמערקט ביים וועג א קליין וועלדעל, און אינמיטען פון איהם א געמויערט הויז.

ביים טויער איז געשטאנען א יונגעל.

דערזעהענדיג הארי'ן איז דאס יונגעל נישט-געאיילט אריין אין הויז.

הארי איז איהם נאכגעגאנגען.

אויפ'ן ערשטען שטאק איז געשטאנען א מאנס פערשוין מיט א בינאקל, וועלכער האט ארויסגעקוקט אויפ'ן וועג:

„זיי ווילען זיין זיכער, אז איך בין איינער אליין אהער געקומען", האט הארי א קלער געטון. צופרידען דערפון, וואס ער האט נישט געקלונגען אויפ'ן אנגעוויזענעם אדרעס.

איבער'ן פאסאד פון הויז איז געהאנגען א שילד:

„די קרעטשמע ביים ראוו".

אייגענטימער — דזש. רייס.

אויף דער שוועל האט הארי'ן אפגעווארט א קלייבזקאגיקסיגער מאנספערשוין מיט א געל פנים.

בעת'ן בעגריסען זיך האט הארי גלייך דערקאנט אין זיין הייזעריגער שטימע די פערזאן, וואס האט מיט איהם גערעדט דורכ'ן טעלעפאן.

דער פערשוין האט געזאגט:

— מאדאם לעבאן ווארט אייך אפ אויפ'ן ערשטען שטאק... קומט מיט מיר.

ער האט אוועקגעפיהרט הארי'ן איבער'ן גרויסען זאל און איז מיט די טרעפען ארויף אויפ'ן ערשטען שטאק.

— אט אט די טיר! — האט ער אנגעוויזען אויף א טיר, און איז שנעל אוועק.

הארי האט זיך אומענטשלאסען אוועקגעשטעלט:

צי איז ער דא נישט איינגעפאלען?.. צי האט זיך מארטימער עפעס נישט אנגעשטויסען און זיך בענוצט מיט נור-על-דינס נאמען, כדי צו ארייננארען איהם דא אהער צו אין א פערוואָרפען ווינקעל ביי דער בלאטע?...

א שאד, וואס ער האט נישט מיטגענומען מיט זיך זיין רעוואלווער...

ער איז אבער באלד געקומען צו זיך, פולשטענדיג זיך בעהערשט, און אויסגלייכענדיג זיך שטאלץ איז ער הא'ט צוגעגאנגען צו דער טיר, און אנגעקלאפט.

— אריין! — האט געענטפערט א שטימע, פון וועלכער האר'ס הארץ האט א ציטער געטון.

קאפיטעל זעכצען

דער „פוילישער שטערן"

דאס צימער אין וועלכען נור-על-דין האט געווארט איז ווייזט אויס, געוועזען דאס בעסטע צימער אין דער קרעטשמע.

מעבלירט איז עס געווען אפילו לוקסוס-ארטיג. די שמעקיים און פראכט פון דער העררליכער טענצערין האט געמאכט א שטארקען איינדרוק אויפ'ן פאן פון די שווערע פארטיערען פון דעם יחוסדיגען אלטפרענקישען מעבעל, און די אלטע פערטהנקעלטע בילדער, וואס זענען געהאנגען אויף די ווענד.

די יונגע טענצערין איז געווען אנגעטון אין דעמזעלבען גרויסען קאסטיום, אין וועלכען הארי האט זי געזעהען איב'ם „מיהל-הויז".

דערזעהענדיג הארי'ן האט זי זיך א ווארף געטון צו איהם מיט אויסגעשטרעקטע הענד.

— אך! — האט זי אויסגעשריען — זיי זענט פרייט מיך אייך צו זעהען! איך בין אייך אזוי דאנקבאר, וואס איהר זענט דא אהער געקומען!

ארויפלייגענדיג ביידע הענד אויף הארי'ס פלייצעס האט זי זיך פלוצים ביטער פונאנדערגעוויינט.

הארי האט זי צארט אנגענומען ביי די הענד:

ער איז געווען פולשטענדיג זיכער אין זיינע כוחות, אי זיין שטארקען מענטשישען כאראקטער: אויב די דאזיגע פרוי האט בדעה צו פיהרען יהם ביי דער נאז וועט עס איהר בשום אופן נישט געראטען.

— שא. שא! — האט ער זיך בעמיהט צו בערוהיגען און גלייכצייטיג ווי-אמבעסטען צו אפשפילען זיין אייגענע ראלע, נישט ארויסגעבענדיג זיך מיט קיין קלייניגקייט — וואס האט פאסירט? זעצט זיך און דערצעהלט מיר אלץ מיט א סדר...

ער האט זי אוועקגעזעצט און צוגערוקט צו זיך א שטול.

נור-על-דין האט זיך אויסגעווישט די אויגען מיט א באטיסטעל נישט אויפהערענדיג דערביי צו שלוכצען.

— מארי. מיין קאמער-מיידעל — האט זי אנגעהויבען צו דערציילען אויף פראנצויזיש — מארי האט מיר דערציילט וועגען דעם דאזיגען שרעקליכען מארד...

הארי האט אנגעשפיצט די אויערען.

ער האט זיך דערמאנט פלוצים אין דער אנדערער יונגער פרוי, וואס האט אויך ביטער פאר איהם געוויינט... דערמאהנט זיך דאן דער פריילין מארי קוויטמאן, וואס האט זיך פלוצים געכאפט אז ס'איז פערלוירען געגאנגען דאס שאכטעלע וואס די טענצערין האט איהר געגעבען צו בעהאלטען.

— ס'ארא מארד? — האט ער געלאזען איבערגעפרעגט, שילטענדיג טיף אין זיך די שווערע ראליע, וואס ער האט געדארפט צו שפילען.

— דאס ערמארדען קוויטמאנען! — האט נור-על-דין שטיל א זאג געטון, און זיך ווידער בעגאסען מיט טרערען...

(פארטזעצונג קומט).

די יודישע יוגענד אין אמעריקא

פון י. י. גלאס.

אז די ליטעראטור איז דער פולס פון נשמה־לעבען ווייסען אלע, אבער ווייניגע, זעהר ווייניגע ווייסען, אז נישט אומעטום איז דא איינע און די זעלבע מאס פאר'ן פולס.

מ'פרעגט געוועהנליך, פארוואס קלאפט אזוי שוואך אט דער פולס פון נשמה־לעבען אין אמעריקא, פארוואס קויפט מען דארט נישט קיין ליטעראטור.

די העברעאישע שולען לאזען ארויס דארט טויזענדער העברעאישע ר[ע]דע[ר]דיגע יוגענד־ליכע פון ביידע געשלעכטער — און די בוכהאנדלער קלאגען אז זיי זעהען נישט קיין סענט לייזונג פאר די אויגען.

די יודישע שולען אין אמעריקא לאזען ארויס טויזענטער יודיש־רעדענדיגע בחורים און מיידלעך און... יהואש האט געלעבט אין דחקות. מאני לייב ארבייט אין א שאפ, ה. לייוויק קנעלט אין א לערנער־סעמינאר דאך נישט פאר וואוילטאג, מסתמא.

וואס זשע איז עס פאר א רעטעניש אזא?

אין די וויטערדיגע שורות וועל איך פרובען לעזען אט די רעטעניש. איך מוז אבער פריהער בעמערקען אז איך רעד דא נאר פון דער שעה בער ליטעראטור און נאר פון פעדאגאגישען שטאנד־פונקט.

איך וועל דערצעהלען מיין ערפאהרונג.

די לעצטע יאהרען האב איך געלייענט לעקציעס אין א אמעריקאניש ־ יודישען סעמינאר שען קאלעדזש איבער פעדאגאגיע און מאדערנע ליטעראטור.

איז בנוגע צו מיין ערשטער „פאקולטעט" האב איך דא נישט וואס פיל צו דערצעהלען. עס איז געגאנגען גלאט. אבער מיין צווייטע פאקול־טעט די שעהנע ליטעראטור האט מיך געמאכט גע־נוג בייז בלוט.

כ'האב געפארשט די געפיהלען פון מיינע צוהערער און האב בשום אופן נישט געקענט אריינ־דרינגען אין דער געפיהל־וועלט זייערער.

אזוי מוז זיין, ווען לעהרער און תלמידים גע־הערען צו צוויי פערשידענע קולטור־וועלטען.

מיין בעציהונג צו קונסט בכלל און צו דער ווארט־קונסט בעזונדער און די בעציהונג פון מיינע צוהערער זענען גרונד פערשידען.

אין רוסלאנד האט מען געקוקט אויף קונסט, ווי אויף א מזבח און אויפ'ן קינסטלער ווי אויפ'ן בערופענעם כהן פון דעם מזבח.

די שעהנע ליטעראטור איז דארט געווען — לעבענס־פילאזאפיע. אין איהר האט דער רוסישער לעזער געזוכט אנ'ענטפער אויף דער פראגע, ווי דארף מען לעבען אויף דער וועלט בכדי דאס לעבען זאל ווערט זיין געלעבט צו ווערען.

דער רוסישער ראמאן האט זיך דערהויבען צו אזא אומפערגלייכליכער הויך,ווייל ער האט נישט נאר געמאלען דאס לעבען,נאר אבגעשאצט עס פון שטאנדפונקט פון אייביגקייט.

און ריין גייסטיג, אריסטאקראטיש איז גע־ווען די קונסט פון די רוסען. זי געווען בעשטימט נאר פאר די אויסדערוועהלטע (ביז גארקי), אי־דעאליסטיש געשטימטע ווייט פון מארק.

אזא בליק איז אריבער אויך צום יודישען לעזער.

אין אמעריקא אבער איז די שעהנע ליטע־ראטור — א צייט־פערטרייב (איך רעד דא נישט פון דער ענגלישער ליטעראטור אין ענגלאנד), א שפילצייג.

ווי אזוי זשע האב איך געקענט געפינען א גע־מיינזאמע פערשטענדליכע שפראך מיט מיין אוי־דיטאריע, ווען איך בין צוגעגאנגען צום יודישען קינסטלער מיט א הייליגען ציטער, און זי, די אוידיטאריע הייסט עס, האט געזוכט אין דעמזעלבען קינסטלער א געשיקטען פלוידערער א „קאזער".

איז טאקע פון אנפאנג אן געווען א וואנד צווישען אונז.

מיין ערשטען דורכפאל האב איך געהאט מיט ביא־ליקען.

איך הויב אן מיט'ן „מתמיד", מיין חשבון איז געווען פארצופיהרען פאר זיי א געשטאלט פון א ריינעם אמת זוכער און תורה ליבהאבער, פריי פון ערד.

איך גיב א קוק אויף די פנימ'ער — דער בלוט־סטער אויסדרוק פון... לאנגווייל.

בערעכענט נאך, אין איניגע מינוטען ארום וועט קלינגען דער גלאק. פיל פון זיי וועלען לוי־פען צו א מעטש, אנדערע וועלען ליידענשאפט־ליך שפילען ביים־באל און נאך אנדערע וועלען אוועק מיט דער זיס־הארץ אין א קיבא — און איך „באדער" (באלעסטיק) זיי דא עפעס מיט א האלב טויטען מענשען.

הייסט עס, נישטא מעהר קיין „מתמיד" אלס א טיפ, דאן איז טויט.

אויף דער נעכסטער לעקציע געה איך אריי־בער צו ביאליקס לידער פון דובער און צארן.

איך בעטראכט מיין אוידיטאריע — זי איז פיל פערדרוס.

קווטש איך מיט די פלייצעס אומבעהאלפען.

אין רוסלאנד, אין ליטע, אז איך פלעג פאר־טראגען א „משא נמירוב" (איבער דעם קישע־נעווער פאגראם), פלעגט דער גאנצער קלאס כלי־פענען, און דא, הער נאר, זיי ווילען גאר נישט וויסען דערוויס איך זיך, אז:

זיי ווילען נישט וויסען פונ'ם יודען שמערץ, נישטא אין אמעריקא קיין יודען מער־ץ, און נישטא קיין ארט פאר בכיות, מיט א פרעהליכען פנים ווילען זיי, די יונגינגע, די לעבענס פריידי־גע, געהן דעם לעבען ענטקעגען, און דא קומט א פרעמדער, און וויל ז ייפער'סט'ען זייער נ' מה מיט יודען שמערץ.

זיי ווילען נישט פיינד האבען דעם גוי, זיי האבען מיט'ן גוי בשותפות די העכסטע גיטער: לאנד, קולטור, מלוכה.

הערענדיג דאס, איז מיר בעפאלען א הארץ ווהע.

אבער צום ענין.

איך דערוויס זיך, אז:

ביי פאגראמען דארף מען פאיטן (קעמפען). מען דארף מאכען די שרעמפס (אפאשען) „בלויז אים" (בלויע אויגען) און מיט ווייכע פערזען, פאר שטעהט איהר דאך, קאן מען עס נישט מאכען, דערצו פאדערט זיך א הארטע פויסט — א חכמה!

די נעכסטע לעקציע געה איך אריבער צו ביאליקס נויט און עלענד לידער.

דא, טראכט איך, וועל איך שוין בעזהמען רעד־וואנש.

און דאסמאל האב איך האלב געטראפען. די פון מיינע סטודענטען, וואס זענען נישט לאנג אין לאנד, האבען געשלונגען יעדעס ווארט, זייערע פנימ'ער האבען געלויכטען.

אבער די, וואס זענען געבוירען אין לאנד, קוקען אויף די לויכטענדע פנימ'ער פון זייערע חברים טראציק. ווי איינער זאגט: קום און נעהם.

שפעטער בין איך געוואויר געווארען, אז דער יודישער סאציאליום אין אמעריקא איז קינדערלאז.

די אריינגעוואנדערטע עלטערען זענען נאך סאציאליסטיש, אבער די קינדער שוין נישט מעהר, אויף דעם באדען קומט אפט פאר פאמיליען־קריגערייען צווישען עלטערען און קינדער.

און אפילו דער ארבייטער־רינג האט זיך שטארק א שאקעל געטון. ביי זיין גאנצער מאכט.

איך וועל נישט מאריך זיין, כ'האב געהאט א דורכפאל אויך מיט ביאליקס ליבע לידער. דער אמעריקאנער איז צו יונג, מיט א צו שטארקער וויטאליטעט, אז ער זאל הנאה האבען פון אונ־בעפרידיגטע ליבע (ווי ז. שניאור קאמענטירט ביא־ליקס ליבע).

נאך לאנגע פארשונגען בין איך דערגאנגען, אז די סיבה איז פאלגענדע:

אנ'אליודישע ליטעראטור — איך רעד פון דער שעהנער ליטעראטור — איז אדער אנ'אבסט־טראקציע, און דאן איז זי נישט מעהר קונסט; אדער זי האט אנ'ארטיגען קאליר און דאן איז זי נישט פערשטענדליך, נישט פארביג אין אנ־אנדער ארט.

אנ'אמעריקאנער באי (בחור) אנ'אמעריקאנער גוירל (מיידעל) ווייסען נישט די „פוילישע וועל־דער" דעם פראגער טורם און דעם „גולם" פון לייוויק.

אבער. זיי לייענען מיט פערגעניגען קונסט־ווערק, וואס מאהלען די אמעריקאנערווירקליכ־קייט, סיי דאס איז איגנאטאוו'ס ראמאנען, סיי דאס זענען מאני לייב דיכטונגען.

— וואס־זשע איז דער אויספיהר?

— דער אויספיהר איז, אז די יודישע שול מוז האבען אנ'ארטיגע שעהנע ליטעראטור — אויף דער נאציאנאלער שפראך, פערשטעהט זיך.

— וואס זאל אפשפיגלען דאס יודישע לעבען אזוי ווי עס האט זיך אויסגעפורעמט אין יעדעס לאנד.

דער אמעריקאנער יוגענדליכער וועט גערן לייענען, גערן קויפען, אבער גיט איהם א ליטערא־טור, וואס זאל איבערדיכטען זיינע איבערלעבונגען.

לאדזשער יודישער קאמעראל־טעאטער
אלעע 1־טער מאי 2. געוו. ענגלישער זאל (פריש רעמאנטירט).
דירעקטאר: דוד צעלמייסטער.
גאסטשפילן פון דוד הערמאן־טעאטער
מיט'ן אנפייל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופע
יוסף קאמען
היינט, דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג גאסטראלירט די טרופע אין קאליש.
פרייטאג, ד. 12־טן, 9.30 אווגט און די וויטערדיגע טעג־פייערליכע פרעמיערע!
„דער נסיון"
דראמאטישע לעגענדע אין 3 אקטען — פון יעקב פרעגער. —
פערזאנען:
לייבל שנייער — — ראקאוו יחיאל
חנה לאה, זיין ווייב — קאהאן באשע
דוד'ל, זייער זוהן — — בירנבוים דוד
ר' שלום פרנס — — מעסינגער מיכאל
ר' מאטעל — — — הירשפעלד זלמן
ערשטער יונג — — — זילבער יחיאל
צווייטער יונג — — —
א ריקע יורעניע — — בת שבע
דער שורה — — — קורלענדער יעקב
לולו, זיין טאכטער — — קעניג דינה
באבע, דעם שורה'ס מוטער נערה רבקה
יאן) אשמדאי) קאמען יוסף
בוהן)
1־טער פויער — — — אולרייך דוד
2־טער פויער — — —
יודען, מיידלעך, חיידאמאקעס, פויערים.
שבת, 12 פארמיטאג פון 50 גר. ביז 1.50
מאן, ווייב און רעוואלוציע
שבת, 4.30 בייטאג פון 50 גר. ביז 1.50
„דער טריבער"
פרייזען טעגליך פון 50 גר. ביז 1.50, שבת־פון 75 גר. ביז 2 זל.
ס'בעטייליגען זיך: געוועזענע מיטגלידער פון דער ווילנער טרופע – אולרייך דוד, בירנבוים דוד, הירשפעלד זלמן, מעסינגער מיכאל, קעניג דינה, קורלענדער יעקב מיט דעם פרעמיער יוסף קאמען בראש, ווי אויך נערה רבקה, יחיאל ראקאוו, בת־שבע.
אינסצעניזאציע און רעזשי: דוד הערמאן. אדמינ. לייטער: א. גאריעלאוו.
בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטאריי פון ה' ראשגאלד (פיעטריקאווער 38) און א גאנצען טאג אין דער קאסע פון טעאטער.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען־אינסטיטוט און ערצליך־דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאלדשטיין־פאלאק אויגען־קראנקה. פון 1—2
ד"ר ווינבערג אינערן, הארץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסטמאן נערווען־קראנקה. פון 12—2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פאפיערני פרויען־ און געבורטס־הילף פון 11½—1
ד"ר מאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן־קר פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראזענצווייג קינדער־קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רושאנער הויט־ און געשלעכטס־קר. פון 1—2
נ. ראזעס צאהן ־ ארצט פון 9—1
א. גראדזענטשיק צאהן־ארצט פון 3—7
צאהן־פונדרה ווילונג, בעלעפטונגען, קאראנען, טאמטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען־אינסטיטוט. — היילונג פון הויט־קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען־שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ־לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטען איז שטאט.

(31

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. עראטישער ראמאן פון לאדזשער לעבען

דאס געשפרעך צווישען ריטא און פראפעסאר לעהמאן האט געדויערט איינגאנצען עטליכע מינוטען. ריטא, זייענדיג אונטער'ן איינפלוס פון דירעקטאר „כארטס" רעדע און פון דעם געהיימניספולען פערהאלטען זיך פון פראפעסאר, איז זי געווארען איבערצייגט, אז עפעס איז דא נישט אין ארדנונג. און מיט'ן פראפעסאר דארף מען זיין זעהר פאר־זיכטיג. לפנים האט זי זיך פריינדליך געזעגענט מיט'ן פראפעסאר, וועלכער האט זי בעגלייט ביז דער טיר פון איהר קאיוטע.

אליין איז לעהמאן צוריק ארויף אויפ'ן דעק, כדי צו כאפען פרישע לופט.

מיט די עלענבויגענס האט ער זיך אנגעלעהנט אן די באריער ארום שיף און געקוקט אין דער שטילער נאכט אריין. פלוצלונג האבען איהם פון הינטען ארום געכאפט 2 שטארקע הענד און איהם געהאלטען אזוי פעסט, אז ער האט זיך נישט געקענט קיין ריהר געבען. ער האט אפילו נישט געקענט דעם קאפ אויסדרעהען, כדי צו זעהען ווער ס'האלט איהם און איידער לעהמאן האט בעוויזען צו אריענטירען, האבען איהם שוין צוויי אנדערע הענד אנגעכאפט פאר'ן מויל און אריינגעפאקט עפעס א ווייכע זאך, אזוי ער האט נישט געקענט קיין טאן ארויסבעקומען פון מויל. דאס אלץ האט געדויערט נאר עטליכע סעקונדען. ביי־זע מאנספערשוינען האבען א כאפ געגעבען לעהמאנען פאר די הענד און פיס און מיט איהם אראפגע־לאפען איבער לאנגע טרעפען. זיי האבען איהם אריינגעשלעפט אין א גרויסען רוים, וועלכער איז געווען בעלויכטען נאר מיט איין עלעקטריש לעמ־פעל.

דער דאזיגער רוים איז געווען אנגעפילט מיט באלעגס, קויבערס, גרעסערע און קלענערע פעק־לעך.

דער דעטעקטיוו לעהמאן האט זיך נישט פער־לוירען. ער האט זיך געשטארקט, כדי צו בלייבען ביים פולען בעוואוסטזיין און צעוויסען, וואס מיט איהם וועט געשעהן. ער האט בעמערקט, אז די צוויי פערשוינען, וואס שלעפען איהם אראפ פון די טרעפ זענען מאטראסען: איינער א הויכער, א שטארקער און דער צווייטער אביסעל נידריגער פון איהם, א געלער מיט קליינע פערזשמורעטע אייגעלעך.

דער דעטעקטיוו האט בעזורגט, אז מען שלעפט איהם אראפ אין דער באגאזש־אפטיילונג פון דער שיף. דארט האבען די מאטראסען איהם אוועק־געשליידערט אין אג'עק, פערשטעלט איהם מיט הויכע פעק סחורות און איהם געבונדען די הענד מיט די פיס.

לעהמאן איז געלעגען און נישט געקענט קיין ריהר געבען מיט קיין אבר. צו איהם איז צוגע־גאנגען דער געלער מאטראס מיט די קליינע איי־געלעך, א שפיי געגעבען און געזאגט:

— איצט וועסטו שוין וויסען, דו הונד איי־נער, אז מ'דארף זיך נישט מישען אין פרעמדע געשעפטען.

לעהמאן האט מיט די אויגען געגעבען צי־כענעס די מאטראסען, אז זיי זאלען נעהנטער צו־געהן צו איהם. דער געלער האט איהם ארויסגע־נומען דאס טיכעל פון מויל און געפרעגט:

— זאג, וואס דו ווילסט, סיי־ווי־סיי רעדסטו דאס לעצטע מאל און אפילו א פער'משפט'ען צום טויט ווערט אויך ערלויבט צו טון, וואס ער וויל.

— איך וויל אייך שטעלען איין פראגע, פאר־וואס קומט דאס מיר, אזוי מיך צו בעהאנדלען.

— ווייל דו ביזט א שפיצעל און ביזט געקו־מען אויף דער שיף אויבן אנ'עוולה טון.

— און אויב איך וועל דאס פרובען אפצו־לייקענען.

— וועל איך דיך איבערצייגען, אז ס'איז יא אזוי, האט געזאגט דער צווייטער, הויכער מאט־ראס, וועלכער האט ביז איצט זיך נישט אנגערו־פען מיט קיין איין ווארט. דאס איז געווען האנס, דער, וועלכער האט אונטערגעהערט דאס ערשטע געשפרעך צווישען לעהמאנען און דעם שיפס־קאפיטאן.

— ווארט אויס ברודערל, איך וועל דיך איי־איבערצייגען, אז ס'איז יא אזוי.

און דאס זאגענדיג האט זיך האנס אראפגע־בויגען צו לעהמאנען און איהם א שטארקען ריס געגעבען ביי דער גרויסער בעזים־בארד. די בארד איז געבליבען ביי האנס אין דער האנד.

— אט איצט פערשפארסט די שוין צו רעדען, האט האנס א ברום געטון, צוריק פערשטאפט לעה־מאנען דאס מויל און צוזאמען מיט'ן געלען איז ער ארויס פון דער באגאזש־אפטיילונג. לעהמאנס בארד, וועלכע איז פערשטעהט זיך געווען צוגע־קלעפט צום פנים פון דעטעקטיוו, האט האנס בע־האלטען ביי זיך אין קעשענע.

האנס איז אוועק אין דער מאטראסען קאיוטע און דער געלער איז לויפענדיג אריין אין דער אפטיילונג פון דעם דיזשורירענדען אפיציר.

— הער אפיציר, האט דער געלער קוים ארויס־גערעדט, ס'איז געשעהן אנ'אומגליק אויף דער שיף.

— וואס אזוינס איז געשעהן.

— איינער פון אונזערע פאסאזשירען איז אריין אין וואסער.

— ווען? וואו? וועלכער? האט דער אפיציר געפרעגט.

— הער אפיציר, האט זיך דער געלער אויס־געצויגען ווי א סטרונע, ווען איך בין געשטאנען אויף וואך אויפ'ן דעק פון דער שיף האב איך בע־מערקט אין א ווינקעל איינעם פון אונזערע פא־סאזשירען, וועלכער מ'האט גערופען הער פראפע־סאר, ער איז געשטאנען אנגעלעהנט אויף דער באריער. פלוצלונג האב איך געזעהען, ווי ער בויגט זיך איינציגווייז אריבער אלס טיפער און טיפער, איך בין צוגעלאפען צו איהם, אבער איי־דער איך האב עס בעוויזען צו טון איז ער שוין געווען אין וואסער.

(פארטזעצונג קומט)

היינט פרעמיערע! מעכטיגסטער קלאנג=פילם פון דער איצטיגער צייט, וואס אילוסטרירט דאס לעבן און די אידעאלן פון מאָדערנע יונגע מיידלעך

„ווענעז וואס טרוימען מיידלעך"

דראמע פון אייביגע תאווה, פעררראט און ליבע. אין די הויפט-ראָלן:

WILLIAM HAINES i JÓZEFINA DUNN

רעזשי: JAMES CRUZE

אויסער'ן פראגראם: פרעכטיגע קלאנג=קאמעדיע א. נ. „מענער לייקענען נישט" מיט די בעריהמטע קאמיקער LAWREL i HARDY

אנהויב 5 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג—2.30 נאכמ.

קינא ERA

פריהער פלאָרא

זאווישא 22 (באלוט)

אנהויב 5 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב 1 בייטאג

ספעציעלע צוגעפאסטע מוזיק, אויסגעפיהרט דורך א פערשטארקטן סימפאנ. ארקעסטער

דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

טעלעגראם! פון היינט, דינסטאג, דעם 9-טען יוני און ווייטערע טעג! טעלעגראם!

גרעסטע טראגעדיע פון 2 יונגע שפהנע פערליבטע, בעארבייט לויט דער סצענישער אויפפיהרונג „ציגנקעלי"

„פערבאטענע פרוכט"

שטארקע דראמאטישע דראמע פון דעם לעבען פון אונערפאהרענע, נישט ערוואקסענע מעדלעך

דער גרויסער שלאגער איז אנ'אפשפיגלונג פון טוי-זענדער מעדלעך, וועלכע זענען אונערפאהרען אין זייער לעבען, זוכען הילף ביי זייטיגע אקושערקעס אפצוטרייבען די פרוכט פון זייער פערבאטענער ליבע

—אין די— הויפטראָלען: ראלאנד ווארנא, אלבערטי טאמארא

◆◆ אלע מוזען קומען זעהען דאס דאזיגע בילד! ◆◆

קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!

גרויסער דאפעלטערשלאָגער-פראגראם!

גרעסטער קרבן פון א פרוי

אין דער הויפטראָלע: BILLIE DOVE

2) „פערלוירענע פרוי"

טראגי-קאָמישע איבערלעבענישען פון א פרוי פון היינטיגער צייט

אין דער הויפטראָלע: MARY KID

אכטונג, זומער = סעזאן! אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 5.30 נאָכמ. יום-טוב דעם 4-טען יוני, שבת, זונטאָג 3 א זייגער בייטאָג .·. דער זאַל ווערט מעכאניש ווענטילירט

איך נעהם אן אויף לוין אויף ברייטע ענגל. שטולען פון 64 ביז 80 צאָל. טעלעפאָן 111-23

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

Eug. Jaszuńskiej-Zeligmanowej

POŁUDNIOWA 18, tel .168-82.

איינשרייבונגען פון נייע שילערינס אין אלע קלאסען נעמט אן דער סעקרעטאריאט טעגליך פון 10—1 און פון 5—7 נאכמ. אין די קלאסען A און B ווערען אנגענומען אויך יונגלעך. ביים גימנאזיום א פארשולע „Dom Milusińskich" פאר קינדער פון 4 יאהר.

איינטריטס-עקזאמענס הויבען זיך אן דעם 9. יוני ד. י.

Dyrektorka Gimnazjum E. Jaszuńska-Zeligmanowa

האלא, לעטניקעס!

לאזט נישט אייער פערמעגען אויף הפקר!

ווילט איהר האבען א רוהיגע זומער-וואוינונג, מוזט איהר זאָפארט, איידער אייער פאמיליע פאהרט ארויס א ויף דער נאטור, פאר מינימאלע קאסטן פערזיכערען אייער היים געגען גנבה און שרפה.

אינפארמאציעס ווערען ערטיילט אומזיסט אין ביורא בוזין, לאדז, אגראדאווא 3 טעלעפאן 191-48 און ביי שלעזינגער, לאדז שרודמיעסקא 47 (פריהער נאווא-צעגעל-ניאנא 17, טעלעפאן 211-22. 2788

יעדער איינציגער

מעבעל

האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א.ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 00-191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

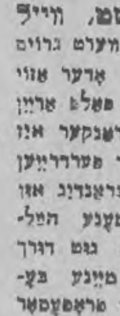

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל געמענע האל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראקטיקען מיט מיינע בא-האנדלונג און דעמען טראסטער

דאקטאר בראכורעמונג בעזמטונג: זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכקייטן בראך. אויך פאר הויקערס לייטונגען מיט הייל-גארטעמען און אפאראטן פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע אמגלאגען אין די שיך. קינסטליכע מטענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אָוענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארעטש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע,

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן ד"ר. י. ראפאפארט. ספעצ. פאר ברוך, וועלכער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 22-177 פראגט פארט פאר זמן נעמיסקנהאטען פערלענגען מיר א גומע-נעם הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע האב געליטען אויף ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געראטעוועט אוי, אז כ'קען איהם יעדען אנערקענען המים עמפפעהלען.

Dr. BERGHOF Arzt.

Dr. med.

Łagunowski

Piotrkowska 70

i róg Traugutta

Tel. 181-83.

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych

Leczenie światłem: promieniami Roentgena i lampą kwarcówą.

Przyjmuje od 8³⁰ do 10³⁰ rano, od 1-ej do 2³⁰ pp. od 6 do 8³⁰ w., w niedzielę i święta od 10 do -ej. Dla pań oddzielna poczekalnia.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

ווֹאנעס

– ווי אויך –

קינדער=וואנעס

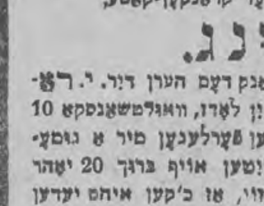

בעקומט איהר נור איז דער בלעכעריי=ווערקשטעל

„ZGODA"

לאדז, צעגעלניאנא 2, טעל. 51=134 (עק פעטריק.)

בעמ.: וואנעס ווערען אויך אויסגעבארגט אויף זומער-וואוינונגען

„SANATO"

כירורגיש=ווענכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 57=213

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-ווענכנעריז-אבטיילונג

ד"ר ש. אייגער, ד"ר י. בוים, ד"ר רייט-לער=סוריאנסקא ד"ר וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד דר. י. פאלאסאוו

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 ואכמיטאג.

DR. MED.

Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 6 ביז 8.30, און זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

נעמט אן אין לעטשניצע סאניטאס Śródmiejska 8 פון 12³⁰ ביז 1³⁰ נאכמ

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 72—134

נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון 7½—9 אוונד.

Dr. med. Michał Geller

אבסאלווענט פון ווינער אוניווערזיטעט האט זיך בעזעצט אין לאדז נאווראט 2, ה. 21 און היילט מיט האמע פאטיע און נאטורהיילונג. נעמט אן פון 10—1 בייטאג אין הויז נאחראט 2 און פון 4—7 נאכמיטאג אין דער האמעאפאטישער אפטייק גלובנא 5. 3021

זאפארט צו פערקויפען

אשפול-מאשין

לאדז, אגראדאווא 12 ביי דרעקסלער

Dr. MED. H. LUBICZ

ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק. צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 32=141 עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8, זונטאג און יו"ט 9—1, פאר דאמען בעזונדערע ווארטע-זאל.

Dr. med. M. STARKER

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכט-קראנקה. פיעטריקאווער 84, טעל. 23=145

שפרעכשטונדען פון 8—11 פארמ. און פון 4—8 אוו.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צוטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . . . 60— . . . . 4 .

נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . . 18— . . . . 8 .

[illegible] פאר די שטעלען-זוכער אויסער דער שטעט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.